VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina
Perustettu 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No 65 — Vol. LI vuosikerta | Sudbury, Ontario | Lauantai, kesäk. 3 p. — Saturday, June 3, 1967

JUHLAVUODEN KOLME SYMBOOLIA

1867 1967 — 1917—1967 — Itsenäinen SUOMI

Canadan 100-vuotispäivän, Vapauden kultavuoden ja Suomen itsenäistymisen 50-vuotispäivän kunniaksi

Verot jäävät osapuilleen ennalleen

Lääke- ja työstökoneiden veroa alennetaan, rahaministeri ennusti työttömyyden lisääntymistä ja hintojen nousua

Ottawa. — Raha-asiain ministeri Michell Sharp tiedoitti torstai-iltana esittämänsä "paikallaan-pysymiseen" tähtäävän budjettinsa yhteydessä, että lääke- ja työstökoneiden veroja alennetaan, mutta muut verot jäävät ennalleen.

Varoittaen vielä vaikuttavasta inflatoorisesta painostuksesta ja tuottavaisuuden nousun hitaudesta, mr. Sharp sanoi, että kuluttajien maksettavaksi tulee tänä vuonna lisää hintojen kohoamisia, että työttömyys lisääntyy hieman, ja että voitot ovat lujassa — mutta vuosi 1968 on kaikille parempi.

Liittohallituksen omalta kohdalta mr. Sharp sanoi, että tilikauden tappio on peräti $740 miljoonaa — ollen se suurin tilikauden tappio kuuteen vuoteen.

Tulo- ja yhtiöverojen kohdalta ei budjetissa esitetty mitään muutoksia.

Torstaisen budjetin pääkohtia ovat:

— Lääkkeiden hintojen alentamiseksi 12-prosenttinen salainen vero tuotantoportaassa tulee poistetuksi syyskuun 1 pstä lukien. Lisäksi alennetaan joidenkin ulkomaisten lääkkeiden tullia. Tämä veronalennus astuu voimaan vasta syyskuussa sen vuoksi, että vähittäiskauppiaat voivat myydä varastonsa, joista he ovat tämän veron maksaneet.

— Rohkaistakseen hidastunutta liikepääomasijoitusta siten että 6-prosenttinen työstökoneiden ja -laitteiden myyntivero poistetaan heti, eikä huhtikuun 1 pstä, kuten oli alunperin suunniteltu.

— Avustaakseen kasvavien yliopistojen opiskelijain asuntotalojen rakentamista, kruunun yhtiöt vapautetaan tältä kohden 12-prosenttisesta rakennustarpeiden myyntiverosta.

— Invaliidien avustamiseksi poistetaan 12-prosenttinen myyntivero hengityslaitteilta sekä erikoisvalmisteisilta jalkineilta. Erikoista margariinia tarvitsevat saavat nyt sitä kun margariinin tuontikielto poistetaan.

— Televisiojen ja radioiden tavaraveron huojentamista on harkittu, mutta siitä luovuttiin tänä vuonna.

— Työvoimamäärän kasvaessa nopeasti aikana jolloin teollisuuden laajeneminen hidastuu, edessä on "pienehkö, väliaikainen työttömyyden lisääntyminen".

— Palkat ja kuukausitulot nousevat yhtä nopeasti kuin inflatoorisen vuoden 1966 aikanakin.

— Tuotantokustannukset nousevat nopeammin kuin hinnat, täten ovat voitot tiukassa.

Raha-asiain ministeri Sharp esitti seuraavanlaisia "ennustuksia": Kansallinen bruttotulo — kaikkien tavarain ja palvelujen yhteinen arvo — nousee 6 ½—7-prosenttisesti. Tästä noususta on noin 3 % vain hintojen nousua ja loppu todellista tuotannon nousua.

Viime talousvuoden aikana kansallistulo nousi 10.9-prosenttisesti, mutta sitä jäi nousseiden hintojen osalle peräti 4.6 prosenttia, ollen siis todellinen kansallistulojen nousu 4.3 prosenttia.

Mr. Sharpin budjetin keskeisimpänä huolen aiheena oli hinnat ja tuottavaisuus. Hän heilutti pitkää varoittavaa sormea canadalaisille varottaen, että heidän ei pidä pyrkiä rikastumaan liian nopeasti.

Starfighter putosi jälleen

Bonn. — Länsi-Saksan ilmavoimat menetti maanantai-iltana 71. Starfighter suihkukoneensa, ilmoitettiin Bonnissa tiistaina. Molemmat lentäjät pelastuivat heittoistuimen avulla eikä heistä kumpikaan loukkaantunut. Kone syöksyi maahan Osnabrückin länsipuolella.

Aiemmin tänä vuonna on Länsi-Saksassa tuhoutunut kolme Starfighter konetta. Yhteensä Starfighter onnettomuudet ovat vaatineet 37 kuolonuhria.

Martin kannattaa lopulta OAS:iin liittymistä?

Ottawa. — Canadan lopullisena kohtalona on Amerikan valtojen järjestöön (OAS:iin) liittyminen, sanoi ulkoministeri Paul Martin keskiviikkona Amerikanvälisen yhdistyksen kokouksessa.

Pääsyy, miksi Canada ei ole vielä jäsenanomusta esittänyt, johtuu "meidän halustamme olla varmoja, että ottaessamme uusia sitoumuksia, me olemme siinä tilanteessa, että voimme ne täyttää täydellisesti ja tehokkaasti", hän sanoi.

Canada ei suhtaudu OAS:iin kielteisesti, sillä me olemme yhteistoiminnassa OAS:in elinten kanssa ja valmiina lisäämään yhteistoimintaamme läntisen pallonpuoliskon maiden kanssa, sanoi mr. Martin.

Sotavastainen protestikokous Washingtonissa

Washington. — Sotaveteraanit, äidit ja papit kokoontuivat tiistaina Valkoisen talon edustalle toiselle puolelle katua osoittaakseen rauhallisella tavalla mieltään Vietnamin sotaa vastaan. Heitä kokoontui sinne noin tuhat-henkinen määrä. Protestikokouksessa soitettiin rumpuja, pidettiin saarnoja ja rukoiltiin rauhan puolesta.

Presidentti Johnson ei ollut mielenosoituksen aikana asunnollaan. Hän oli mennyt viikonloppua viettämään karjatilalleen Texasiin.

Landrevillen erotusasia ensiksi senaattiin

Perustuslain muodollisuuksia seuraten erottamisehdotus esitetään kenraalikuvernöörille

Ottawa. — Senaatin istunnolle esitetään ensi viikolla, todennäköisesti tiistaina, aloite Ontarion ylioikeuden tuomarin Leo Landrevillen erottamiseksi toimestaan.

Oikeusministeri Pierre Trudeu sanoi alahuoneen istunnossa keskiviikkona, että senaatin uudelleen kokoontuessa ensi tiistaina, sille esitetään päätöslauselmaehdotus yhteisen sanoman esittämiseksi kenraalikuvernöörille siitä, että tämä tuomari erotetaan toimestaan.

Jos ehdotus hyväksytään senaatin istunnossa, samanlainen ehdotus esitetään sen jälkeen alahuoneelle.

Perustuslaissa määritellään, että ylituomarin erottaa kenraalikuvernööri parlamentin molempien kamarien ehdotuksen perusteella.

Erikoinen senaatin ja alahuoneen yhteiskomitea ehdotti jo viime maaliskuussa tuomari Landrevillen erottamista sillä perusteella, että hän on osoittautunut tuomarintehtäviin sopimattomaksi henkilöksi.

Tuomari Landreville on pyytänyt oikeutta vedota uudelleen asiastaan alahuoneen istunnossa tai Canadan ylioikeudessa. Oikeusministeri Trudeau sanoi, puheessaan kirjeenvaihtajille parlamenttirakennuksen ulkopuolella, että tuomarilla on oikeus vedota alahuoneeseen. Loppukädessä itse alahuoneen istunto päättää siitä, haluaako se kuulla mr. Landrevillea tai eikö halua.

Mr. Landreville oli Sudburyn pormestarina v. 1956, jolloin kaupunki myönsi luonnonkaasun liikennöimisoikeuden Northern Ontario Natural Gass Companylle (NONG).

Vielä pormestarina ollessaan hän otti 10,000 kappaleen NONG osakkeen optionin (osto-etuoikeuden) ja osti ne osakkeet tuomariksi nimityksen jälkeen.

Mr. Landreville myyi 2,500 osaketta $10 hinnasta kappale, jotka oli tarjottu hänelle $2.50 hinnasta kappale. Myytyään jäljellejääneet osakkeet vuosien kuluessa hän sai niistä osakkeista voitoksi $117,000 (sijoittamatta senttiäkään omaa rahaansa niihin.)

Parlamentaarisen komitean kuulustelussa tuomari Landreville sanoi saaneensa nämä osakkeet NONGin silloisen presidentin Ralph K. Ferrisin kanssa kehittyneen ystävyyssuhteen perusteella.

Kuninkaallisen komissionin johtaja, entinen tuomari Ivan C. Rand arvosteli viime vuonna erittäin ankarasti mr. Landrevillea näistä siirroista. Tämän jälkeen hallitus muodosti parlamentin molempien kamarien yhteisen komitean mikä tutkimustensa perusteella ehdotti tuomari Landrevillen erottamista toimestaan.

Asian johdosta on oikeusministeriössä suoritettu perusteellinen tutkimus sen johdosta kun tästä tulee ensimmäinen tapaus, jolloin canadalainen ylioikeuden tuomari erotetaan virasta.

Kysyttäessä, miksi asia esitetään senaatille, oikeusministeri Trudeau sanoi pitävänsä tärkeänä sitä, ettei saatais sellaista vaikutelmaa jotta hallitus antaa johtoa asian käsittelylle.

Kreikan merimiesunionin johtaja on pidätetty

Lontoo. — Sotilasjuntan suorittaman vallankaappauksen jälkeen pidätetyt tuhannet kreikkalaiset demokraatit elävät Jaros-saarella samanlaisissa oloissa kuin oli natsien keskitysleireillä aikanaan, kertoi englantilainen Betty Ambatielos, joka juuri karkoitettiin Kreikasta viisi viikkoa kestäneen vankeuden jälkeen. Rouva Ambatielosin puoliso Tony Ambatielos — Kreikan merimiesunionin johtaja — on jälleen vankilassa. Hänet oli vapautettu monen vuoden jälkeen vuonna 1964 yleisen mielipiteen voimakkaan painostuksen ansiosta.

Jaros-saarella on paljon iäkkäitä vankeja ja myös sairaita, jotka eivät saa mitään lääkintäapua.

Rouva Ambatielos kertoi joutuneensa pidätetyksi keskellä yötä. Hänet kuljetettiin yhdessä tuhansien muiden pidätettyjen kanssa kuorma-autolla Piraeuksen satamaan, mistä edelleen rahtilaivalla Jaros-saarelle. Valtaosa pidätetyistä ei saanut edes ilmoittaa itsestään mitään omaisilleen. Saarella vangittuina olevat naiset eivät tiedä mitään lastensa kohtalosta. Esim. Manolis Glezosin vaimo, joka on kuljetettu Jaros-saarelle, ei ole saanut tietoa lapsistaan.

Jaros-saaren keskitysleirillä on vasemmistoliikkeen huomattavien edustajien lisäksi myös Papandreoun keskustapuolueen johtohenkilöitä, kaupunginvaltuuston edustajia, mm. Piraeuksen kaupunginjohtaja.

VIETNAMIN SOTA ON KOKOUKSEN ESTEENÄ

Moskova. — Keskiviikkona julkaistujen tietojen mukaan Neuvostoliitto on sanonut Ranskan hallitukselle, että Vietnamin sodan johdosta on vaikeata järjestää suurvaltojen kokousta lähi-idän kriisikysymystä selvittämään.

Tiistaina saapui Moskovasta virallinen tieto, että Neuvostoliitto on hyljännyt presidentti Charles de Gaullen ehdotuksen Neljän Suuren — Yhdysvaltain, Britannian, Ranskan ja Neuvostoliiton kokouksen järjestämiseksi.

Tämän tiedonannon jälkeen levisi diplomaattipiireissä käsitys, että Vietnamin sota on tässä asiassa kantona kaskessa. Diplomaattipiireistä on kerrottu neuvostoliittolaisten sanoneen, että vaikeata on järjestää neljän vallan konferenssia lähi-idän pulmallisten ratkaisemiseksi siksi kun Yhdysvallat käy edelleen hyökkäyssotaa urheaa Vietnamin kansaa vastaan.

Samalla kertaa Moskovan kerrotaan pitävän edullisena, ennen muihin toimenpiteisiin ryhtymistä, odottaa sitä, mitä päättää asiasta Yhdistyneet Kansakunnat järjestön Turvallisuusneuvosto, jonka käsiteltävänä lähi-idän kriisikysymys on esitetty.

Puolan katolilaiset tuomitsevat Pius XII

Vatikaanin julkaisema kolmas asiakirjanide väittää paavin pelänneen arvostelun vaikutusta

Rooma. — Toisen maailmansodan aikaisten dokumenttien kolmas nide, minkä Vatikaani julkaisi keskiviikkona, pyrkii ilmeisesti kumoamaan ne syytökset, joiden mukaan paavi Pius XII käänsi toisen maailmansodan aikana selkänsä natsien vainon kohteeksi joutuneille Puolan roomalaiskatolisille.

Näiden asiakirjojen mukaan osoittavan Pius XII äänettömyyden vuodesta vuoteen 1941—43 Saksan julmuuksista johtuneen Vatikaanin pelosta, mihin Puolan jotkut piispat olivat yhtyneet, että Saksan vainotoimenpiteiden tuomitseminen johtaisi vainojen laajentamiseen.

Kaikkiaan 605 kirjeessä, muistiinpanossa ja muistoissa sekä muissa tiedonannoissa, väitetään lyhyesti kosketeltiun myös Puolan juutalaisten vainoa saksalaisten toimesta.

Paavi Piuxen helmikuun 28 pnä 1948 Lvovista, Ukrainan metropoliitta — Andreas Szeptyskyjin lähettämässä kirjeessä kuvataan Saksan teoria ja sanotaan, että "juutalaiset ovat ensimmäisinä uhreina".

Vatikaanin asiakijojen uusi nide missä on 961 sivua, kantaa nimeä: Paavi ja uskonnollinen tilanne Puolassa ja Itämeren maissa: 1939—45.

Ensimmäisessä asiakirjaniteessä, mikä julkaistiin 1965, käsitellään paavi Piuxen yrityksiä rauhan säilyttämiseksi paavinkautensa ensimmäisen 18 kuukauden aikana. Toinen nide, mikä julkaistiin 1966, sisältää Saksan piispoille lähetettyjä kirjeitä, missä käsitellään natsien kirkkoa vastaan kohdistamaa vainoa ja muita ongelmia.

Keskivikkona julkaistussa niteessä kuvaillaan sitä yhteyksienpidon heikkenemistä mikä tapahtui Rooman ja Puolan kirkon välillä sodan alkuvuosina. Siinä väitetään olleen vaikeuksia tietojen välittämisessä.

Nyt julkaistut asiakirjat osoittavat monen puolalaisen uskoneen silloin, että paavi oli unhoittanut heidät natsihyökkäyksen uhreiksi. Maanpakolaisuudessa ollut August-kardinaali Hlon sanoo elokuun 2 pnä 1941 päivätyssä kirjeessään, että puolalaisten rakkaus paaviin on vähentynyt.

Wloclawekin piispa, Most Rev Charles Radonski kirjoitti Lontoossa syyskuun 14 pnä 1942 päivätyssä kirjeessään puolalaisten katsomuksista seuraavaa: "Katsokaa. Kirkko on tullut joko maalliseksi tai se on suljettu, uskontoa ryöstetään, satoja pappeja on joko tapettu tai vankiloissa. Miltei päivittäin tapetaan tai vangitaan viattomia panttivankeja omien lastensa edessä. Ja paavi on äänettömä ikäänkuin seurakunta ei merkitsisi mitään hänelle."

Myöhemmin lähettämässään kirjeessä piispa Radonski sanoo kuulleensa, että "Hänen pyhyytensä on tuominnut juutalaisvainot . . . Olemmeko me juutalaisiakin arvottomimpia?"

VAKUUTUSYHTIÖILLE VAROITUS MIELIVALLASTA

Toronto. — Maakunnan finanssi- ja kauppa-asiain ministeri Leslie Rowntree antoi keskiviikkona hän verhotun varoituksen, että hän tulee paljastamaan suurelle yleisölle ne vakuutusyhtiöt, jotka mielivaltaisesti peruuttavat autovakuutuksia, elleivät nämä yhtiöt paranna tapojaan.

Hän sanoi Ontarion lainlaatijakunnan istunnossa pitävänsä epäoikeutettuna sitä yleisperiaatetta, että yhtiöt voivat peruuttaa autovakuutuksen antamatta asiasta mitään selitystä.

Mr. Rowntree sanoi tietävänsä täten menettelevien vakuutusyhtiöiden nimet. "Minä haluan käyttää niitä tietojani hetkenä, jolloin siitä on eniten hyötyä", hän sanoi.

"Otollisempaa tilannetta kuin lainlaatijakunnan istunto?" kysyi James Renwick (NDP, Riverdale).

"Juuri niin", vastasi mr. Rowntree.

Hän sanoi olevan kaksi tai kolme sellaista vakuutusyhtiötä mitkä peruuttavat autoilijain vakuutuksia välittämättä lainkaan siitä minkälaiseen asemaan asiakas siitä joutuu. "Se on aika vakava asia" hän huomautti.

Mr. Rowntree myönsi maakunnallisten lakien myöntävän vakuutusyhtiöille oikeuden autovakuutusten peruuttamiseksi mitään selostusta asiakkaalle antamatta.

Hän sanoi kuitenkin tiedoittaneensa katsomuksensa tällaisista mielivaltaisista vakuutusten peruuttamisesta vakuutusyhtiöille. Hän sanoi esittävänsä niille mielipiteensä uudelleen noin 10 päivän kuluttua.

"Jos yhtiöt vastustavat, silloin tehdään lakeihin muutoksia" kysyi oppositiojohtaja Robert Nixon?

Aivan niin, sanoi mr. Rowntree.

PAKKOSOVITTELU VAHINGOITTAA TYÖVÄEN ASIAA, SANOO UNIO

Enin osa sovinto-oikeuden tuomareista "puolueellisia" työnantajien hyväksi

Toronto. — Eräs täkäläinen uniotoimitsija katsoo, että työkiistoja käsittelevien (pakollisten) sovinto-oikeuksien puheenjohtajien enemmistö on joko puolueellisia tai tehtäväänsä kykenemättömiä henkilöitä.

Tällaisen lausunnon esitti työriita-kysymyksiä tutkivalle Randin kuninkaalliselle komissionille Canadian Union of Public Employees Unionin Hamiltonin alueen edustaja Douglas McEntee.

Hamiltonin piirin unioneuvosto esitti keskiviikkona komissionille lausunnon, missä suositellaan poistettavaksi nyt voimassa oleva pakollinen sovittelu (sovinto-oikeuden puitteissa) sairaalatyöläisten kohdalta silloin jos asianomaisten kesken ei päästä sopimukseen työehtokysymyksestä.

Komissionin puheenjohtaja, entinen tuomari Ivan Rand sanoi yleisen palvelualan vievän nyt yhteiskunnassa niin suurta osaa, että minkä tahansa lakon tavoitteena sillä alalla on pakottaa yleisö suostumaan enempään, mihin se muuten haluaisi suostua, kun uniot eivät suostu alistamaan vaatimuksiaan sovinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Mr. McEntee sanoi komissioneri Randin antaneen ymmärtää, että 150 vuotta vääryyttä kärsineiden sairaalatyöläisten pitäisi antaa valituksensa sovinto-oikeuden ratkaistavaksi. On annettu ainoastaan yksi järkevä sovinto-oikeuden päätös vuodesta 1965 lukien, jolloin k.o. laki astui voimaan, hän selitti.

Mr. McEntee sanoi sairaalatyöläisten avustaneen sairaaloita alhaisten palkkojen muodossa. Sovintotuomarit eivät ole puolueettomia vaan he ovat yhteisöstä. Heidän ratkaistavanaan on kysymys, ovatko he valmiina veron kohottamiseen, jos se on tarpeellista oikeutettujen palkankorotusten pohjalla.

Yksi sovinto-oikeus oli määrännyt maakunnan alinpalkkataksoja alhaisemmat palkat, selitti hän.

Mr. McEntee sanoi että 50 prosenttia sairaalatyöläisistä saa viikottaiseksi palkakseen kotiin vietäväksi vajaan $50.00.

Selittäen union kantaa McEntee sanoi, että työläisiä kiinnostaa erikoisesti lakolla uhkaamisoikeus, eikä niinkään paljoa itse lakko, sillä jo lakolla uhkaaminen saa työnantajat usein tulemaan neuvottelupöydän ääreen.

100,000 kiinalaista on surmattu

Taipei. — Formosassa julkaistujen tietojen mukaan Moskovan radio on tiedoittanut, että Kiinan kansantasavallan kulttuurivallankumouksessa on elokuusta 1966 lähtien surmattu 100,000 kiinalaista ja miljoonia muita vangittu.

15,000 suomalaista Leningradissa tänä vuonna

Leningrad. — Suomen Leningradissa oleva pääkonsuli Olle Bergman pitää Suomea ja Neuvostoliittoa yhdistäviä lujia ystävyyssiteitä esimerkkinä yhteiskunta- ja poliittisilta järjestelmiltään erilaisten maiden välisissä suhteissa. Tämän lausunnon Bergman antoi hiljattain Suomen konsulaatin huhtikuussa tapahtuneen avaamisen johdosta järjestetyssä ensimmäisessä virallisessa lehdistötilaisuudessa.

Bergman tähdensi Suomen ja Leningradin likeistä historiallista yhteyttä.

Pääkonsuli sanoi lehtimiesten kanssa käymässään keskustelussa, että Leningradissa on tänä vuonna käynyt jo 15,000 suomalaista ja ilmoitti kannattavansa rajakaupan laajentamista. Hän on myös sitä mieltä, että olisi tarkoituksenmukaista ylläpitää jatkuvaa matkustajaliikennettä Helsingin ja Leningradin välillä.

CARMICHAEL SYYTTÄÄ POLIISEJA KAHAKASTA

Sanoo heidän pyrkineen murhaamaan hänet; FBIn Hoover moittii kansalaisvapauksien puolustajia

Washington. — Jättäen mukavasti huomioonottamatta sen, ettei virkavalta tee juuri mitään kansalaisvapauksien turvaamiseksi ainakaan Etelä-valtioissa, FBI:n johtaja J. Edgard Hoover syytti keskiviikkona FBI Law Enforcement bulletinissa kansalaisvapausliikkeen johtohenkilöitä anarkisten mielenosoitusten järjestämisestä, mitkä jättävät tuhoa ja raunioita jälkeensä, aiheuttaen suuren taakan lain voimaanpanijoille.

Mr. Hoover viittasi ilmeisesti lausunnollaan opiskelijain Non-violent Co-ordination Committeen (SNCC) entiseen johtajaan Stokley Carmichaeliin ja Southern Christian Leadership Conferenssin johtajaan Rev. Martin Luther Kingiin, vaikka hän ei mainnutkaan heidän nimiään.

"Poliisivirkailijat ja suuri yleisö on väsymässä yksilöihin, jotka . . . rahallisia etuja tavoitellen, käyttävät hyväksi jaloa asiaa ja agiteeraavat rauhallisia ryhmiä meluaviksi roskajoukoiksi.

"Jotkut ns. johtajat näyttävät 'puhaltavan samalla kertaa kuumaa ja kylmää.' Heidän saarnoissaan alkaa olla ontto pyhimyskehä. He sanovat kannattavansa eiväkivaltaisuutta, mutta menettelevätkö he siten?"

Esimerkkinä tästä hän mainitsi sen kun kansalaisvapauksien liikkeen johtajat ovat maininneet vissejä kaupunkeja missä saattaa pian kehittyä väkivaltaisuuksia, ja väitti että tämä on ristiriidassa ei-väkivaltaopin kanssa.

Nashville, Tenn. — Mustien valtaa suositteleva Stokely Carmichael sanoi täällä keskiviikkona, että porliisit aloittivat huhtikuussa Nashvillessa olleet kahakat tarkoituksella saada hänet salamurhatuksi.

Carmichael, joka äsekttäin luopui Opiskelijain ei-väkivaltaisen yhteistoimintakomitean (SNCC) johtajan toimesta, esitti tämän syytöksen USA:n liittovaltio-oikeuden istunnossa, missä käsitellään Tennesseen kahakointilakeja vastaan nostettua oikeusjuttua.

Carmichael, jonka vieressä seisoi SNCC:n puheenjohtaja Rap Brown, sanoi poliisien aiheuttaneen selkkauksen Fisk-yliopiston alueella vetääkseen hänet ja SNCC:n muut johtajat kadulle, jotta "voisivat ampua meidät."

Mr. Brown sanoi, että johtuen poliisien toimenpiteistä siellä, Nashvillesta tulee SNCC:n yksi tärkein toimintakohde tänä vuonna.

VIIME TIEDOT

Bonn. — Länsi-Saksa on suostunut myymään Israelin hallitukselle 20,000 kaasunaamaria, auttaakseen siten Israelia aseistumaan sotaan arabimaita vastaan. Yhdysvaltain ja Britannian kerrotaan torstaina sopineen kansainvälisen "kokeilun järjestämisestä" Egyptin merisaartoa vastaan Aqaba lahdella. Diplomaattipiireistä kerrottiin kuitenkin, että kahdeksan suunnitelmaan kuuluvat merenrantamaat, Canada, Norja, Italia, Japani, Liberia, Argentiina, Australia ja Uusi Seelanti on esittänyt osallistumisensa ehdoksi sen, että tällainen "koe" on suoritettava YKn alaisuudessa. Yhdysvaltain, Britannian ja Alankomaiden sanotaan olevan valmiina tällaisen kokeen suorittamiseen ilman YKn hyväksymistä, jos se tulee tarpeelliseksi, kuten ne selittävät.

Saigon. — Viime viikko oli yhdysvaltalaisten kannalta Vietnamin sodan verisintä aikaa. Torstaina annettujen tietojen mukaan viikon aikana kaatui 312 yhdysvaltalaista ja haavoittui 2,616. Kaksitoista miestä on lisäksi kateissa.

Ottawa. — Britannian pääministeri Harold Wilsonin kerrotaan tavoitelleen torstaina pääministeri Lester Pearsonin tukea ehdotukselleen, että maailman merenrantamaat antaisivat vapausjulistuksen Aqaba lahdesta. Pääministeri Pearsonilla ei sanota olevan mitään tällaisen julistuksen antamista vastaan. Pääministeri Wilson matkusti perjantaina Washingtoniin.

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
EDITOR: W. EKLUND MANAGER: E. SUKSI
TELEPHONE: OFFICE AND EDITORIAL 674-4264
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Limited, 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada.
Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translation free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
Member of the CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB
TILAUSHINNAT:
Canadassa: 1 vk: $10.00, 6 kk. $5.25, 3 kk. 3.00 USA:n: 1 vk. $11.00, 6 kk. $5.75 Suomeen: 1 vk. 11.50, 6 kk. 6.25

Lähi-idän vaaratilanteesta

Lukeutuen niihin, jotka vaativat kaikkien kansainvälisten pulmakysymysten rauhanomaista ratkaisua neuvottelupöytien ääressä ja vastustavat hyökkäyssotien valmistamista, järjestämistä ja käymistä huolimatta siitä, miltä suunnalta ne ovat lähtöisin, Vapaus yhtyy niihin hyvää tarkoittaviin canadalaisiin, jotka toivovat, ja toimivat sen hyväksi, että lähi-idän kriisi saataisiin rauhanomaisesti ratkaistuksi.

Tässä mielessä ei ollut rohkaisevaa eikä ilahduttavaa se kun YKn palveluksessa Gazan alueella olleet canadalaiset asevoimat häädettiin pois Yhdistyneen Arabitasavallan maan kamaralta Canadan hallituksen edesottamisien vuoksi mitä Kairo piti, eikä suinkaan aivan suotta, vihamielisyyksien ilmaisuna arabimaita vastaan. Tosiasia on, että pääministeri Pearsonin hallitus, mikä pitää niin peräänantamattomalla tavalla kiinni "vaitiolo-ohjelmasta" Yhdysvaltain Vietnamin sotaan nähden, kiirehti lähi-idän kriisin puhjettua antamaan sellaisia lausuntoja ja selityksiä, mitä ei voitu ymmärtää muuten kuin kannatuksen antamiseksi Yhdysvaltain asenteelle tässäkin asiassa.

Huomioonottaen kaiken sen mitä on Ottawassa sanottu ja tehty tässä yhteydessä, liittohallituksen tulisi mielestämme harkita vakavasti tilannetta ja luopua Yhdysvaltain hyökkäyssotaa puoltavasta vararikkoisesta ohjelmasta niin lähi-idän kuin Vietnaminkin tapahtumien kohdalta. Selvää on, että mitä kauemman Yhdysvaltain hyökkäyspolitiikkaa myötäilevää ohjelmaa virallisesti seurataan, tapahtukoon se sitten Vietnamin tai lähi-idän tapaan, sitä huonompaan asemaan maamme joutuu maailman kansojen silmissä. Vika ei liioin ole siinä, minkälaisten määritelmien puitteissa canadalaiset rauhan ylläpitotoimintaan osallistuvat, vaan siitä, pyrkiikö hallitus todella rauhanasiaa edistämään vai toimiiko se rauhasta puhuen johonkin verhoon suojautuneena Yhdysvaltain ja sen apulaisten hyökkäysohjelman tukemiseksi.

Valittaen on todettava, että Yhdysvaltain Vietnam-seikkailua vastustavat vissit canadalaislehdetkin ovat sekaantuneet kuvaannollisesti puhuen omiin housuihinsa yrittäessään etsiä oikeutusta arabimaita kohtaan suunnatulle hyökkäysohjelmalle. Ottakaamme esimerkiksi torontolainen aamulehti, Globe and Mail, mikä keskiviikkoisessa toimituskirjoituksessaan sanoo mm. seuraavaa:

"... V. 1936 neuvostohallitus allekirjoitti Montreaux konvention (sopimuksen) minkä mukaan Turkki sai oikeuden linnoittaa Dardanellit, mutta taataan samalla vapaa pääsy kaikille laivoille paitsi ei sodan aikana eikä hyökkäyksen uhan alaisuudessa ...

"Vapaa pääsy Aqaba salmen kautta on Israelille yhtä tärkeä Välimerelle pääsyä varten kuin Venäjällekin ... Kuten venäläisten täytyy tietää omasta historiastaan, mikään maa ei helposti anna kieltää itseltään sellaisen tärkeän vesitien vapaata pääsyä ... Tämän vuoksi ei pitäisi olla Moskovalle mikään yllätys kun ulkoministeri Abba Eban tiedoitti, että Israel toimii yksin arabimaiden merisaarron murtamiseksi, elleivät kansainväliset yritykset kriisin ratkaisemiseksi tuota tuloksia ...

"On ironista, että tukiessaan arabimaita, Venäjä on muistuttanut maailmalle omasta riippuvaisuudestaan päästäkseen Mustalta mereltä (Välimerelle). Ankarasta tulleitten uutistietojen mukaan Venäjä on tehdyn sopimuksen mukaan saanut Turkilta luvan lähettää 10 sotalaivaa Dardanellien läpi kesäkuun ensimmäisen viikon loppuun mennessä ..."

Toisin sanoen Globe esittää tässä Moskovalle osoitetun isällisen nuhdesaarnan muodossa oman kannatuksensa Israelin hyökkäyssuunnitelmien puolesta. Tosiasia on tietenkin tässäkin tarua kummempi — ja Globe and Mail tietää tämän asian paremmin kuin me.

Verratessaan Dardanelleja ja Aqaba lahtea toisiinsa Globe jättää tarkoituksellisesti huomioimatta erään ratkaisevan tärkeän seikan. Neuvostoliitto ja Turkki eivät ole nyt sodassa mitään maata vastaan. Siksi, kuten Montreux konventio määrittelee, Neuvostoliitolla on täysi oikeus lähettää laivojaan Dardanellin salmen läpi Välimerelle. Jos olisi sota, silloin ei mainitun sopimuksen määritelmät enää sellaista tekoa oikeuttaisi.

Teknillisesti katsoen Egypti ja Israel ovat vielä sotatilassa, koska rauhansopimusta ei ole allekirjoitettu — ja niinmuodoin Dardanelleista puhuminen on vain kuumaa ilmaa, millä ei ole mitään tekemistä elämän todellisuuden kanssa.

Kaikesta huolimatta näyttää siltä, että Montreux sopimuksen määritelmiä voitaisiin ehkä toteuttaa — jos asianomaiset eli arabimaat ja Israel siitä keskenään sopivat — myös Aqaba lahden kontrollin ja liikenteen järjestämisessä.

On nimittäin syytä muistaa, että "vapaa pääsy" on vallan eri asia kuin on jonkun lahden "omistus" tai kontrolli. Turkki kontrolloi täydellisesti Dardanellit, mutta Montreux sopimus edellyttää, että Dardanelleilla on pääsyvapaus kaikille laivoille paitsi sodan aikana ja hyökkäysuhan edessä.

Kairo väittää, että arabimaiden ympäröimä Aqaba-lahti on arabien aluevettä, ja että sen vuoksi arabimaille kuuluu lahden omistus ja kontrolli.

Tässä tilanteessa olisi luultavasti mahdollista sopia, kuten on sovittu Dardanelleistakin, että arabimaat kontrolloivat Aqaba lahden vesistöä omana aluevetenään, mutta samalla taataan kaikille maille, Israel mukaanluettuna, vapaa pääsyoikeus sen kautta.

Neuvostolli asialle löytyy parempikin ratkaisu, mutta vika onkin juuri siinä, että tähän mennessä ei ole yritettykään löytää rauhanomaista ratkaisua. Päinvastoin Israelin hallitus uhkaa nyt voimakeinojen käytöllä ellei kansainvälinen diplomatia tuota sille toivottua tulosta tässä kiistassa — ja sitä hyökkäyshenkistä ohjelmaa tukeva kukaan ajatteleva ihminen kannattaa. Toisaalta Palestiinasta aikoinaan karkoitetut arabit, jotka puhuvat asevoimin kotikonnuilleen palaamisesta, ovat ilmeisesti yhtä auttamattomasti hakoteillä, sillä heidänkin ohjelmansa johtaisi nykyisessä jännitystilassa sotaan. Arabipakolaisille — ja heitä on noin miljoona — löytyy varmaan, jos on hyvää tahtoa puolin ja toisin, paljon parempi ratkaisu kuin "aseilla puhuminen".

Yhdysvalloille olisi tietenkin uusi pieni sota tervetullut herran lahja. Aseet menesivät vieläkin paremmin kaupaksi ja kaiken lisäksi Vietnam sodan herättämä huomio voisi hieman haihtua. Tämän perusteella voidaan jotenkin ymmärtää, vaikka ei luonnollisesti hyväksyä Yhdysvaltain hyökkäyshenkistä asennetta arabimaita vastaan.

Mutta miksi siihen liemeen USA:n imperialismin hyväksi pitäisi sekaantua Canadan, sitä on mahdoton minkään järkisyyn perusteella edes "ymmärtää".

EUROOPAN TURVALLISUUSONGELMA

Lähes kuukausi on kulunut siitä, kun Euroopan kommunistien ja työväenpuolueiden konferenssi päätti työnsä Karlovy Varyssa. Mistä erilaisimmat lehdet ja kansalaispiirit kiinnittävät yhä huomiota konferenssin päätöksiin ja vetoomuksiin. Niistä kirjoitetaan sekä Euroopassa että Aasiassa ja Afrikassa: amerikkalainenkin lehdistö jatkaa pohdiskeluaan siitä uudesta ja tärkeästä, mitä konferenssi on tuonut kansojen elämään. Totta kyllä se joistakin amerikkalaisista untuu "negatiiviselta" ja jopa "hälyttävältä". Vetoomuksessa kaikkien Euroopan rauhantahtoisten voimien yhdistämiseen ja niiden yhteisessä taistelussa sodanuhkaa vastaan sellainen lehti kuin esim. Washington Evening Star näki 'vaaran USA:n eduille". Tämä USA:n monopolien etuja Euroopassa puolustava lehti esiintyy, nähkääs, "sillanrakentajana" USA:n ja Neuvostoliiton välillä, mutta se vastustaa selvästi eurooppalaisten välisiä "siltoja".

NATOn PERUSTA HORJUU

Sekä Länsi- että Itä-Euroopassa on viime vuosina tapahtunut tärkeitä muutoksia. Sosialismi on tuonut Itä-Euroopan valtioille myrskyisän taloudellisen edistyksen. Länsi-Euroopassa on kyennyt voittamaan sodanjälkeiset vaikeudet eikä halua enää riippuvuutta valtamerentakaisesta pääomasta eikä USA:n sotilaallis-poliittisesta komennosta. Kuviteltuun Neuvostoliiton uhkaan nojautuneen NATOn perustat ovat sortuneet. Kylmä sota, jännitys ja mantereen pirstoutuneisuus eivät enää saa terveesti ajattelevien eurooppalaisten silmissä mitään kannatusta.

Marxilaisten jo v. 1948—1949 esittämät arviot Atlantin liiton salaisista tarkoitusperistä — että se ei ole 'puolustus' vaan hyökkäysliitto — ovat osoittautuneet täysin oikeiksi. Ja vaikka sen päätehtävä, sosialistisen maailman rajojen siirtäminen kauemmas itään, ei olekaan toteutunut, niin lännen kaikkien asevoimien yhdistäminen demokratian tukahduttamiseksi NATO:n jäsenmaissa näkyy hyvin, viimeksi Kreikan fasistikaappauksessa. Myös toinen tämän liiton päämäärä, josta Euroopan edistyneimmät ihmiset varoittivat 20 vuotta sitten, Länsi-Saksan militaristien voimien uudelleen synnyttäminen ja aseistaminen ja niiden muuttuminen USA:n herruuden tueksi Euroopassa, on täydellisesti paljastunut.

PÄIVÄJÄRJESTYKSESSÄ EUROOPAN TURVALLISUUS

Itse elämä on nostanut päiväjärjestykseen kysymyksen Euroopan turvallisuuden takaamisesta. Siitä huolestuneet työväenluokan puolueet, joiden edustajat neuvottelivat Karlovy Varyssa, julkaisivat ohjelman Euroopan kansojen paremmasta tulevaisuudesta, niiden elämästä ilman sotia ja aseistamiskilpaa, kaikkien valtioiden kiinteän yhteistoiminnan oloissa. Tämän suunnitelman toteuttamisen mahdollisuutta ei epäillä. Itse asiassa sitä jo toteutetaan Itä- ja Länsi-Euroopan jatkuvasti laajenevien kontaktien muodossa: kaupan, talouden, tieteen ja kulttuurin aloilla.

Euroopan turvallisuus on mitä tärkein tehtävä. Tie sen saavuttamiseen on avoin, koska teitoisuus uuden sodan estämisen välttämättömyydestä on tullut todella yleiseksi, toisin kuin kahta maailmansotaa edeltäneillä kausilla. Tämä tie ei ole tietenkään helppo, mutta kommunistit ja työväenpuolueet korostavat, etteivät ne pidä itseään tämän tien raivaamisen ja rakentamisen "monopolisteina".

"Ilmaisemme valmiutemme tukea kaikkia aloitteita ja ehdotuksia, joiden tarkoituksena on jännityksen lieventäminen ja kansojen turvallisuuden lujittaminen maanosassamme", sanotaan Karlovy Varyn konferenssin julkilausumassa.

Karlovy Varyssa laadittujen päätösten ja suunnitelmien realisuus on erittäin selvä, jos otetaan huomioon, että niiden toteuttamisen kutsutaan mitä erilaisimpia voimia. "Työväenluokan laajojen joukkojen painostuksessa useissa Euroopan sosialistisissa ja sosiaalidemokraattisissa puolueissa kypsyy pyrkimys heittää pois kylmän sodan painolasti ja ryhtyä etsimään rakentavia ratkaisuja Euroopan turvallisuuden lujittamiseen alalla", lausui Neuvostoliiton kommunistisen puolueen pääsihteeri Leonid Breznev. "Me näemme nämä uudet ilmiöt, ne osoittavat, että nyt ovat muodostumassa entistä edullisemmat ehdot kosketuksen laajentamiseen sosialidemokraattisen liikkeen kanssa kommunistien ja sosialidemokraattien yhteisen taistelun aikaansaamiseksi Euroopan sotilasliittoihin jakamista vastaan rauhan ja edistyksen puolesta."

ESIMERKKI SUOMI

Haluaisin mainita esimerkkinä Suomen, missä tällainen vasemmistovoimien ja puolueiden yhteistoiminta ilmenee yhteisenä osallistumisena hallitukseen. Se on hyvä Suomelle. Ja tämäntapainen yhteistoiminta käytännössä toteutettuna olisi hyvä myös muille Euroopan todella riippumattomille ja puolueettomille maille. On sitä paitsi tunnettua, että Suomi antaa kaikille opettavaisen ja hyödyllisen esimerkin tehokkaasta rauhallisesta rinnakkainolosta sosialististen valtioiden kanssa.

Karlovy Varyssa korostettiin, että eräänä Euroopan rauhan lujittamisen tärkeimpänä ehtona on suhteiden normalisointi Saksan demokraattiseen tasavaltaan, siihen kahdesta Saksan valtiosta, joka jo 20 vuotta on ollut realisesti olemassa ja harjoittaa aktiivista rauhanpolitiikkaa.

Voidaan vain tervehtiä Suomen kommunistisen puolueen keskuskomitean toukokuun 3—4. päivänä pidetään kokouksen päätöksiä, joihin sisältyy ehdotus DDR:n diplomaattisesta tunnustamisesta.

Näissä päätöksissä sanotaan, että on erityisen tärkeää, että myös Suomi tunnustaisi kahden itsenäisen Saksan valtion olemassaolon ja tekisi aloitteen normaalien diplomaattisuhteiden solmimiseksi niiden kanssa.

Saksan liittotasavallan pyrkimykset yksin edustaa koko Saksan kansaa on suomalaisten kommunistien mielestä torjuttava nykyhetken todellisuutta vastaamattomina. "Solmimalla diplomaattisuhteet DDR:n kanssa Suomi arvostaisi DDR:n arvokasta työtä rauhan hyväksi", sanotaan päätöksessä.

VOIMIEN YHDISTÄMINEN

Karlovy Varyn konferenssi esitti yhteistoimintavetoomuksen paitsi sosialistisille puolueille myös ammattiliitoille. Euroopan sivistyneistölle, kaikille kristillisille voimille, naisille, nuorisolle, sekä nykyhetken todellisuuteen realisesti suhtautuville ja Euroopan turvallisuuspolitiikkaa tukemaan valmiille porvarillisille ryhmittymille. Kaikki nämä voimat yhdessä kykenevät kääntämään tapahtumien kulun rauhan lujittamisen suuntaan.

Euroopan turvallisuusjärjestelmän luominen on mitä tärkein päämäärä. Onhan juuri Euroopassa syntynyt 20. vuosisadalla kaksi maailmansotaa. Mutta kommunististen ja työväenpuolueiden Karlovy Varyn konferenssilla on myös laajempi, todella yleismaailmallinen merkitys. Sitä korostaa julkilausuma, jossa tuomitaan USA:n barbaarinen sota Kaakkois-Aasiassa ja kehotetaan auttamaan Vietnamin kansaa, "estämään Vietnamin selkkauksen laajeneminen uudeksi maailmansodaksi". Uusi maailmansota ei ole väistämätön, vakuuttivat ja vakuuttavat kommunistit. Jatkuvasti vahvistuvat rauhanvoimat voivat sen estää.

Kuitenkaan ei saa unohtaa sitä, että amerikkalaisten militaristien aggressiivisuus on myös lisääntynyt. Se ei ilmene ainoastaan Vietnamin pelloilla ja aarniometsissä. USA sekaantuu karkeasti latinalaisen Amerikan, Aasian ja Afrikan maiden sisäisiin asioihin. Ja Euroopassa on perustettu sotilasliitto, joka on korottanut itsensä jopa NATOnkin yläpuolelle, liitto USAn ja Länsi-Saksan revanshistipiirien välillä. Bonnin hallitus on muuttunut USA:n "mannerstrategian" tueksi Euroopassa.

Sen vuoksi Karlovy Varyn konferenssissa hyväksytyt Eurooppaa koskevat päätökset soveltuvat myös muihin maanosiin. Ne on tietenkin konkretisoitava eri maiden erikoisoloista, alueellisista ja kansallisista erikoisuuksista ja käytännöllisistä tehtävistä riippuen. Mutta rauhan turvaamisen päämääräkseen asettaneiden erilaisten voimien yhdistäminen entistä laajemmin, kansallisen vapauden ja riippumattomuuden turvaaminen, vastarinnan järjestäminen hyökkääjiä ja muiden asioihin sekaantuvia vastaan, kaikki tämä on tärkeää jokaiselle maalle ja jokaiselle maanosalle. — APN

Boris Leontjev

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Tilda Moisio, McKerrow, Ont., täyttää tiistaina, kesäkuun 6 pnä 78 vuotta.

Herman Sillman, Port Arthur, Ont., täyttää perjantaina, kesäkuun 9 pnä 78 vuotta.

Tyyne Lahti, Toronto, Ont., täyttää perjantaina, kesäkuun 9 pnä 70 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

Etelä-Afrikassa voimaan terrorilaki

Kapkaupunki. — Etelä-Afrikan uusi terroritoimintaa koskeva laki määrää kuolemantuomion suurimmaksi rangaistukseksi tällaisista rikoksista. Pienin mahdollinen rangaistus on viisi vuotta vankeutta. Laki oli lauantaina parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä.

Terroritoiminnasta määrätään siten sama rangaistus kuin maanpetoksesta. Syyllisyyden ja tuomion ratkaisee yksinomaan tuomari, sillä valamiehistöä ei käytetä lainkaan. Sabotaasista ja tietojen salaamisesta epäiltyjä voidaan tämän lain mukaan pitää pidätettyinä epämääräisen ajan.

Laki on taannehtiva ja koskee kaikkia vuoden 1962 heinäkuusta lähtien tehtyjä rikoksia. Tällä hetkellä pidätettyinä olevat terroristit, joita on viranomaisten mukaan parikymmentä, tuomitaan siten uuden lain mukaan. Laki koskee myös Lounais-Afrikkaa.

NL TAISTELEE YATn RINNALLA — NASSER

Kairo. — Presidentti Gamal Abdel Nasser sanoi maanantaina Neuvostoliiton luvanneen taistella Yhdistyneen arabitasavallan rinnalla estääkseen ulkovaltojen puuttumisen lähi-idän kriisiin.

Nasser antoi lausuntonsa kunnalliskokouksen jäsenille hieman sen jälkeen, kun parlamentti oli äänestyksessä myöntänyt hänelle erikoisvaltuudet.

Kairon radio ilmoitti presidentin sanoneen: "Neuvostoliitto on luvannut taistella meidän rinnallamme ja torjua ulkovaltojen väliintulon nyt, kun olemme palanneet ennen vuotta 1956 vallinneeseen tilanteeseen." Tämä oli selvä viittaus vuoden 1956 Suezin kriisiin ja Englannin ja Ranskan sotilaalliseen väliintuloon.

Nasser sanoi saaneensa vakuutuksen Neuvostoliiton tuesta pääministeri Aleksei Kosyginin viestissä, jonka sotaministeri Shamseddin Badran toi mukanaan palatessaan sunnuntai-iltana nelipäiväiseltä neuvottelumatkaltaan Moskovasta.

Nasser sanoi maansa olevan vaikeassa tilanteessa. — Meillä ei ole vastassamme ainoastaan Israel, vaan myös ne, jotka loivat sen ja tukevat sitä, toisin sanoen länsimaat, hän sanoi. — Länsimaat ovat ylenkatsoneet arabeja vuodesta 1948 (Israelin valtio perustettiin vuonna 1948) lähtien ja jo kauan ennen sitä. Ne eivät ole koskaan tunnustaneet oikeuksiamme. Olemme nyt valmiit koettelemaan voimiamme niiden kanssa. Palestiinan kysymys on selvitettävä kertakaikkisesti, sanoi Nasser.

Hän sanoi, ettei nyt ole kysymys ainoastaan Akaban lahdesta tai YKn rauhanturvajoukkojen poistamisesta vaan Palestiinan vastaisesta "aggressiosta", joka tapahtui vuonna 1948 Englannin ja Yhdysvaltain avulla.

— Vihollisemme haluavat rajoittaa ongelman Tiranan salmeen, mutta me vaadimme täysiä oikeuksia Palestiinan kansalle. Päätämme taistelun ajankohdasta ja paikasta, julisti Nasser.

Presidentti Nasser voi kansalliskokouksen hänelle yksimielisesti myöntämien erikoisvaltuuksien nojalla ryhtyä mihinkä hyvänsä eritvistoimiin, sillä hänen päätöksensä saavat automaattisesti lain voiman.

VIETNAMIN SOTAA EI PITÄISI LAAJENTAA

New York. — Ruotsin kulkulaitosministeri Olof Palme sanoi uskovansa, että sota voidaan välttää lähi-idässä. Hän arvosteli samalla Yhdysvaltoja Vietnamin sodan laajentamisesta ja mainitsi, että Bertrand Russelin sotarikostuomioistuimella oli täysi oikeus kokoontua demokraattisessa Ruotsissa.

Ministeri Palme antoi haastattelun washingtonilaisille lehtimiehille Genevessä, missä hän osallistuu "Pacem in terris"-nimiseen, eri maiden yksityisten kansalaisten rauhan konferenssiin. Hän esiintyi ohjelmassa "Tapaa lehdistö", jonka amerikkalainen radioyhtiö NBC oli järjärjestänyt satelliitin välityksellä.

Vastaten Washingtonista lähetettyihin kysymyksiin Palme sanoi, että sota voidaan välttää lähi-idässä. — Se riippuu ensi sijassa selkkauksen molemmista osapuolista, mutta se riippuu myös Yhdistyneiden kansakuntien voimasta ja valppaudesta hän sanoi.

— Mitä Vietnamin sotaan tulee, niin uskon enemmistön maassamme olevan sitä mieltä, että Yhdysvaltojen olisi lopetettava yksipuolisesti Pohjois-Vietnamin pommitukset, lakattava laajentamasta sotaa ja että sen pitäisi hyväksyä kansallinen vapautusrintama täysivaltaiseksi neuvottelukumppaniksi, sanoi Palme. Hän lisäsi vaikuttavan johdonmukaiselta, että "sotilaallisesti mahtava valtio ottaisi ensimmäisen ja ratkaisevan askeleen vaikealla rauhan tiellä."

Maailman allein liimapurkki

Pieni vihertävänharmaa lasikannu, jota erään kirjansitojan kerrotaan käyttäneen liimapurkkinaan, myytiin äsken Sothebyn liikkeessä Lontoossa 19,000 punnasta. Tämä on korkein yksittäisestä lasiesineestä koskaan maksettu summa.

Kannu kuuluu "Hedwig"-laseihin ja lienee valmistettu Egyptissä 11. tai 12. vuosisadalla. Hintaennätykset lyönyt kannu kuului edesmenneelle Madame Alexanrune de Rothschildille ja löydettiin se Halberstadtin katedraalin sakariston korjauksessa noin v. 1820. Pyhän Hedwigin, joka kuoli v. 1243, kerrotaan omistaneen tämäntyyppisiä laseja.

Arkeologinen hauta alue olympiakylän alueella Meksikossa

Mexico. — Yli 200 vuotta vanhan hauta-alueen löytyminen keskeltä Mexicon olympiakylää saattaa aiheuttaa muutoksia rakennussuunnitelmiin.

Työt keskeytyivät viime viikolla työläisten löydettyä luita heidän kaivaessaan viemäriojia suunnitellun harjoituskentän paikalla.

Löydön jälkeen arkeologit ovat kaivanneet esiin ainakin kymmenen luurankoa sekä ruukkuja ja muita tavaroita, joiden on uskottu olleen lahjoja muinaisille jumalille.

Rakennustöiden jatkaminen riippuu nyt Meksikon antropologisen laitoksen johtajan Eusebio Davalosin tutkimuksesta. Jos hän katsoo hauta-alueen olevan historiallisesti merkittävä, joudutaan harjoituskenttä rakentamaan toiselle paikalle.

Eräs antropologisen laitoksen tutkija kertoi alueelta löydetyn hautakummun olevan mahdollisesti entisen pyramidin jäännös. Kummusta ja sen ympäriltä on löydetty hautoja, joissa on luurankoja vierellään erilaisia esineitä.

Paikalta on löydetty runsaasti ruukunsirpaleita, jotka ovat erittäin kovia. Tutkijoiden kertoman mukaan sirpaleet ovat läheisen tulivuoren kuuman laavan polttamia.

Olympiakylän läheisyydessä oleva Cuilcuicon pyramidi oli myös laavavirran peitossa. Tällä hetkellä pyramidia ympäröi viiden metrin basalttikerros, joka on muodostunut jäähtyneestä laavasta.

Tuhkakasa kätköpaikkana

Hopeinen kynttelikköpari, joka kätkettiin natseilta tuhkan kaatopaikalle Jerseyn saarella sodan syttyessä, myytiin äsken Sothebyn liikkeessä Lontoossa 23,000 punnasta.

Lamarie valmisti nämä Yrjö I aikaiset kandelaaberit v. 1725 ja olivat ne Lady Trentin kodin aarteita saksalaisten miehittäessä Jerseyn toisen maailmansodan aikana. Ladyn kokki, joka kieltäytyi keittämästä saksalaisille, ehti piilottaa kynttelikköt tuhkan kaatopaikalle puutarhaan, minne ne jäivät koko sodan ajaksi. Omistajattaren palatessa sodan loputtua kynttelikköt olivat entisellä paikallaan seinällä, kiitos uskollisen kokin.

Kaksitoista ihmistä sai surmansa juotuaan kotitekoista palmuviinaa. Juomaa myytiin eräästä kioskista Ganjamin piirikunnassa Pohjois-Intiassa, kertoivat intialaiset lehdet.

Koneiden viennistä huolehtiva Romanian "Masinexport" toimitti viime vuonna ulkomaalaisille asiakkaille yli 870 sorvia, jotka olivat kymmentä eri tyyppiä. Kuusi niistä oli vertikaalisorvityyppiä halkaisijaltaan aina 2,500 millimetriin.

PÄIVÄN PAKINA

AINA VAIN LISÄÄ TÖRKYÄ

New York Timesin kertoman mukaan Yhdysvaltain keskusvakoilulaitoksen (CIA:n) rahoja on käytetty myös osuustoimintaliikkeen madaltamiseksi.

Mainitun lehden kertoman perusteella näyttää, että CIA on rahoittanut Yhdysvaltain Osuustoimintaliittoa "sen ulkomaatoiminnassa" — joka tarkoittanee ensikädessä osuustoimintaliikkeen hyväksikäyttöä Yhdysvaltain imperialismin hyväksi alikehittyneissä maissa — mahdollisesti täällä Canadassakin?

Aikaisemmat paljastukset ovat osoittaneet, että mainitun urkkijajärjestön rahoilla on ostettu ja maksettu nuorisojärjestöjen, ammattiyhdistysten, sanomalehtimiesliiton ja monien muiden "vapaitten järjestöjen" silmäntekevää — ja heille ei ole turhan vuoksi CIA:n rahoja annettu. Rahan panttina on selvästi ollut "jotakin", josta meillä tavallisilla pulliaisilla on melko selvä, ja samalla matala käsitys.

Merkillepantavaa tässä yhteydessä on, että aikaisemmin kiihkeätä "puolueettomuusohjelmaa" puolustanut Yhdysvaltain Osuustoimintaliitto on kylmän sodan aikana osallistunut vieläpä ja voimalla "kommunismivastaiseen taisteluun" — mikä on epäilemättä ollut mieliksi sekä CIA:lle että Yhdysvaltain imperialismille yleensä.

Nyt julkaistujen tietojen mukaan CIA on mustekala-lonkeroittensa välityksellä vv. 1963—65 varannut rahoja ns. Osuustoiminnan kansainväliselle kehitysrahastolle (Fund for International Cooperative Development) mikä toimii Yhdysvaltain Osuustoimintaliiton alajaostona.

Näillä varoilla on rahoitettu osuustoiminnallista liikettä ennenkaikkea sellaisissa maissa, jotka ovat äskettäin vapautuneet imperialismin orjuudesta, ja joita Yhdysvaltain hyökkäävä imperialismi yrittää saada vaikutusvaltansa alaisuuteen.

Sivumennen sanoen Yhdysvaltain Osuustoimintaliitto on aika suuri laitos — suurin osuustoiminnallinen järjestö USA:ssa. Tällä kuluttajain osuustoimintaa edustavalla liitolla on Yhdysvaltain 24-osavaltiota käsittävää alueellista vakuutusalan ja kuluttajain osuusliikkeiden keskusjärjestöä.

Kun Times haastatteli puhelimitse Osuustoimintaliiton presidenttiä, Stanley Dreyeria, joka toimii myös CIA:lta varoja saaneen erään säätiön rahastonhoitajana, niin hän ei lainkaan kieltänyt, että niitä varoja on saatu, vaan sanoi "uskoneensa" varojen tulleen joistakin yksityisistä lähteistä — kuten ovat "uskoneet" muutkin käpälälautaan joutuneet CIA:n juottamat ja syöttämät vasikat.

Tämän takaportin jättämisestä huolimatta Dreyerin kerrotaan kuitenkin koppavasti selittäneen, ettei häntä huolestuta vähääkään sellaiset paljastukset, sillä, kuten mies sanoi, hän ottaisi rahaa vaikka itse pirulta, jos se vanha häntäniekka mammonnaa hänelle tarjoaisi.

Mr. Dreyer, kuten ostetut ja maksetut CIA:n miehet yleensä, on vakuuttanut, että Osuustoimintaliiton periaatteita ei ole silti uhrattu, vaikka onkin käytetty vakoilujärjestön rahoja, ikäänkuin niitä jaettaisiin kenelle tahansa ja ilman mitään tarkoitusta.

Kuvaavaa muuten on, että Dreyer kieltäytyi sanomasta, rahoittaako CIA vieläkin Osuustoimintaliiton toimintaa, tai eikö rahoita.

Timesin kertoman mukaan Osuustoimintaliitossa on muitakin silmäntekeviä, joita on voideltu CIA:n rahoilla.

Mutta heistä avomielisin on Dreyer, joka kertoo CIA:n varoilla "kehitetyn osuusliikkeitä Aasiassa ja latinalaisessa Amerikassa. Vakoilujärjestön varoilla on suoritettu myös "tutkimustöitä" osuustoiminnan kehittämiseksi Afrikan maissa.

Missä puitteissa tätä osuustoiminnallista "kehitystyötä" on suoritettu ja suunniteltu, se riippuu luonnollisesti palkan maksajista, sillä vanha tunnettu tosiasia on, että se "joka maksaa viulut, määrää myös tahdin". — Känsäkoura.

Urheilua

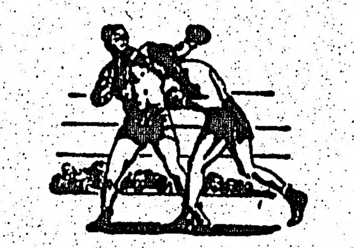

SUOMI HEIKOIN POHJOISMAA ROOMAN EM-NYRKKEILYKEHÄSSÄ

Rooma. — Seitsemän maata varmisti maanantai-iltapäivällä alkaneissa nyrkkeilyn EM-kisojen neljännesväliereissä pääsynsä semifinaaliin ja siten ainakin varmalle pronssisijalle. Nämä maat olivat Neuvostoliitto, Bulgaria, Puola, Unkari, Italia, Tshekkoslovakia ja Länsi-Saksa.

Neljä EM-kisoissa mukana olevista 26 maasta ei saanut ainoatakaan miestään edes neljännesfinaaliin eli kahdeksan parhaan joukkoon. Nämä neljä maata, jotka siis putosivat Euroopan arvolistalla häntäpäähän, ovat Suomi, Belgia, Luxemburg ja Espanja.

MUUT POHJOISMAAT MUKANA

Suomen putoaminen on sitäkin kirvelevämpi, kun muut pohjoismaat, joita paremmaksi Suomi on osoittautunut PM-kisoissa, ovat sentään vielä mukana. Sekä Tanska, Norja että Ruotsi, jotka lähtivät paljon pienemmillä joukkueilla Roomaan, kamppailevat nyt semifinaalipaikoista.

Tanskalla, jolla oli neljä miestä kilpailujen alkaessa, on edelleen kaksi: Jürgen Madesen 60 kg ja Jürgen Hansen 67 kg. Norjalta on pudonnut yksi mies ja toinen jatkaa. Jatkaja on 67-kiloisten Sven Erik Paulsen. Ruotsin ainoan edustajan, raskassarjan Wibergin kohtalo ja pääsy mitaleille ratkaistaan maanantain myöhäisottelussa.

DDR JA ROMANIA JOHDOSSA

Kahdeksan parhaan joukkoon ovat eniten saaneet miehiään Itä-Saksa ja Romania. Suorastaan hämmästyttävän kovan joukkueen on tänne marssittanut Itä-Saksa. Sillä ei ollut mukanaan lainkaan edustajaa 57-kiloisissa ja yhdeksästä miehestään se on menettänyt ennen tämän päivän iltaottelujen alkua ainoastaan yhden. Kahdeksalla miehellä on mukana myös Romania. Puola on omassa kastissaan seitsemällä ja kuusi ovat saaneet Neuvostoliitto, Italia ja Tshekkoslovakia.

Ensimmäiset semifinaaliparit selvisivät sarjassa 54 kg, jossa loppuotteluun pääsystä kamppailevat Länsi-Saksan Horst Rascher—Bulgarian Nokila Savov sekä Italian Bruno Pieracci—Romanian Nikolae Giju.

Suurimmat mahdollisuudet näyttävät mestaruuteen olevan Italian Pieraccilla, joka on armoton vauhtikone. Giju pääsi ottelemaan Kanen kanssa kukistettuaan yllättäen sarjan mestariehdokkaan Puolan Galonskan 3—2.

Jan Werner 46.4

Lontoo. — Englannin avoimet yleisurheilumestaruuskilpailut jatkuivat maanantaina Lontoon White City stadionilla.

Tuloksia:

Kaksi mailia: 1) I. McCafferiy Skotlanti 8.33,4, 2) L. Mecser Unkari 8.34,4, 3) D. Graham Irlanti 8.36,2. Kuusi mailia: 1) Bruce Tulloh Englanti 27.42,8. 440 jaardia: 1) Jan Werner Puola 46,4, 2) I. Roever L-Saksa 47,3. 100 jaardia: 1) Wieslaw Maniak Puola 9,8, 2) R. Jones Englanti 9,8, 3) R. Frith Englanti 9,9.

Mihail Shabajev punnersi 169 kg

Perm. — 31-vuotias ufalainen vilaaja Mihail Shabajev punnersi Permissä kevyen raskaansarjan uuden maailmanennätyksen, joka on 169 kg. Ennätys on 0,5 kg puolalaisen Marek Golabin entistä ME parempi.

Shabajev punnersi ennätyksensä Uralin spartakiadien ohjelman puitteissa pidettävissä paikallisissa kilpailuissa.

UUSI ME

17-vuotias southamptonilainen Tony Figg väittää saavuttneensa uuden maailmanennätyksen banaaninsyönnissä. Hän söi 40 banaania 39 minuutissa. Onnellinen ennätysmies ilmoitti kuitenkin, ettei hän aio syödä banaaneja kuukausiin.

Manchesterin 90 naispoliisia ovat kieltäytyneet käyttämästä uusia virkapukujaan, koska ne näyttävät äitiysmekoilta. Jos puvut tulevat käyttöön, ovat useat naispoliisit ilmoittaneet eroavansa. Mallin muutoksesta käydään neuvotteluja.

Tappajat joukossamme

Simon Wiesenthal: Tappajat joukossamme, dokumentti, toimittanut Joseph Wechsberg, suom. Antero Tiusanen ja Martti Järnefelt-Rauhanheimo, WSOY 1967, 419 s.

"Kello kymmenen toukokuun 5 päivän aamuna 1945 minä näin ison harmaan panssarivaunun, jonka kyljessä oli valkea tähti ja jonka tornissa liehui Yhdysvaltain lippu. Seisoin tuulisella aukiolla, joka oli ollut vielä tuntia aikaisemmin Mauthausenin keskitysleirin piha. Oli aurinkoinen päivä, ilmassa oli kevään tuoksua. Nyt ei tuntunut enää palavan lihan makeahkoa hajua, jota aina oli leijunut pihan yllä.

Viimeiset SS-miehet olivat paenneet illalla. Kuoleman koneisto oli pysähtynyt. Siinä huoneessa, missä majailin, makasi muutamia kuolleita laverella. Heitä ei ollut viety pois aamulla. Krematorio ei ollut enää toiminnassa.

Panssarivaunu, jossa oli valkea tähti, oli noin sadan metrin päässä edessäni. Tahdoin koskettaa tähteä, mutta olin liian heikko. Olin säästynyt näkemään tämän päivän, mutta en jaksanut selviytyä viimeisestä sadan metrin matkasta. Muistan että astuin muutaman askeleen, mutta sitten polveni pettivät ja suistuin kasvoilleni."

Simon Wiesenthal, juutalainen arkkitehti, vietti elämästään neljä vuotta eri tuhoamisleireillä, ja vain sarja onnellisia sattumuksia esti häntä liittymästä 6,000,000 rotuveljensä ja -sisarensa joukkoon — joukkoon, joka haihtui krematorioitten savuna ilmaan tai mätäni joukkohautoihin saksalaisten ja heihin liittyneiden quislingien toteuttaessa juutalaiskysymyksen lopullista ratkaisua.

Ei siis ole mitenkään hämmästyttävää, että Simon Wiesenthalista tuli kiihkein ja tehokkain natsien sotarikollisten metsästäjä. Hänen Dokumentationszentrum -nimistä toimistoaan Wienissä on sanottu — ja syystä kyllä — maailman tehokkaimmin toimivaksi yhden miehen vakoilujärjestöksi. Hän on hankkinut langettavat todisteet yli 900 sotarikollisuuksiin syyllistyneitä vastaan ja on useimmissa tapauksissa onkinut tietoonsa syyllisten olinpaikan ja uuden nimen. Wiesenthalin kortistoissa kerrotaan olevan runsaasti 20,000 nimeä, mutta olihan pahamaineisessa SS-järjestössäkin puolisen miljoonaa jäsentä.

ITÄVALTA OLI SAKSAAKIN KANSALLISSOSIALISTISEMPI

Kun Itävalta vuonna 1938 liitettiin Östmark-nimisenä Saksaan, muutosta tervehdittiin maassa ilolla. Kuukautta myöhemmin pidetyssä kansanäänestyksessä liittyminen sai aivan murskaavan ylivoimaisen hyväksymisen. Simon Wiesenthalin hankkimien tietojen mukaan joka kymmenes itävaltalainen liittyi natsipuolueeseen eli prosentuaalisesti suurempi määrä kuin Saksassa. Vaikka Östmarkin väkiluku oli vain 8 prosenttia koko valtakunnan väkiluvusta, itävaltalaisia oli SS-tappamisjärjestön rullissa lähes kolmennes miesvahvuudesta. Saksalaiset pitivät itävaltalaisia itseään vähäarvoisempina ja päinvastoin nämä yrittivät todistaa olemalla saksalaisiakin tehokkaampia puhdistaessaan Kolmatta valtakuntaa juutalaisista, mustalaisista, vanhuksista, sairaista, kommunisteista ja sosialidemokraateista.

Simon Wiesenthal kertoo, että Itävallan nykyiset avainasemissa olevat poliitikot ja virkamiehet ovat äärimmäisen haluttomia taistelussa piileskeleviä natsirikollisia vastaan. Wiesenthal on lukemattomia kertoja joutunut turvautumaan ulkomaalaiseen lehdistön apuun saadakseen vauhtia syyttäjäviranomaisiin.

Natsimetsästäjä hankkii todisteita sotarikoksiin syyllistyneitä vastaan sekä haastattelemalla entisiä tuhoamisleirien asukkeja että penkomalla natsien jäljiltä jääneitä arkistoja. Usein todisteketjujen muodostaminen pienistä palasista on vienyt vuosien ajan ja yhä Wiesenthalilla on ketjun pätkiä, jotka sitkeällä työllä tai hyvällä onnella voivat yhdistyä kokonaisuudeksi. Osa natsieliittistä ennätti poistua henkilöllisyyttä vaihtaen maihin, jotka eivät luovuta poliittista turvapaikkaa itselleen etsineitä. Etelä-Amerikassa missä hallitukset istuvat löyhästi, on tapana olla luovuttamatta rikollisia — "eihän kukaan tiedä, milloin itse voi olla turvapaikan tarpeessa".

ISOJAKIN HAUKIA ON JOUTUNUT RYSÄNPERÄÄN

Martin Bormann, jonka Nurnbergin sotarikollisoikeus tuomitsi poissaolevana kuolemaan on tavoitelluin kaikista natseista, vaikka ei edes tiedetä varmasti hänen olevan hengissä. Bormann saattoi kuolla jo yrittäessään murtautua neuvostoliittolaisten piirittämästä valtakunnankansliasta, mutta tietoa ei ole saatu vahvistetuksi. Väliin väliä Bormann on putkahtanut eloon uutisissa, mutta yhtä nopeasti hän on uudelleen kuollut uutisten vahvistamattomuuteen.

Simon Wiesenthalin saaliiseen kuuluu kuitenkin joukoittain todella isoja rumia haukia. Hänen hankkimiensa ja luovuttamiensa tietojen avulla israelilaiset onnistuivat pidättämään Etelä Amerikasta Adolf Eichmannin tuomittavaksi. Eichmannille Hitler oli antanut tehtäväksi ylimpänä viranomaisena huolehtia "juutalaiskysymyksen lopullisesta ratkaisusta" — tämä teki tappamisesta entisen hajanaisen terrorismin sijaan suurteollisuuden.

Juuri hiljattain pidätettiin Treblinkan kuolemantehtaan komendantti Fritz Stangl; kirjassa hän jäi Brasiliaan, vankilaan odottelemaan diplomaattisen paperisodan päättymistä. Treblinkaan toimitetuista 700,000 ihmisestä on vain noin 40 hengissä todistaakseen oikeudessa entistä sortajaansa vastaan.

Auschwitzin keskitysleirin ylilääkäri Josef Mengele on myös rysässä, mutta sitä ei ole päästy vielä kokemaan, koska Paraguayn saksalaista sukujuurta oleva diktaattori Alfredo Stroessner ei luovuta häntä. Päinvastoin, Paraguayssa asuvat natsit, maassa on 30,000 saksalaista, ovat uhanneet kostolla maassa asuvia juutalaisia, jollei Mengelen anneta olla rauhassa. Mengelen rikoslistalla on kymmenien tuhansien juutalaisten henki ja lukemattomien terveys. Hän oli koulutukseltaan lääkäri, mutta joutui Rosenbergin tieteenvastaisten rotuoppien valtaan. Auschwitzissä hän käytti ihmisiä elävinä koekaniineinaan tutkiessaan bakteerien ja myrkkyjen vaikutuksia ihmisiin. Hän kokeili ihmisen sukupuolen vaihtamista leikkauksin ja yritti jalostaa ihmisiä kuin kotieläimiä.

Muista hauista, jotka ovat joutuneet oikeuden eteen voidaan mainita Erich Rajakowitsch, jonka toimesta Alankomaiden 140,000 juutalaisesta oli sodan jälkeen hengissä vain 5,000, Kurt Wiese, joka puhdisti Grodon ja Bialystokin alueet juutalaisista, Franz Murer, Liettuan Vilnan alueen varakomissaari, jonka jäljiltä alueen 80,000 juutalaista olivat vähentyneet 250:een sekä Johann ja Wilhelm Mauer, veljekset, jotka Stanislavissa Galitsiassa murhauttivat 100,000 ihmistä, joista puolet oli juutalaisia. Pienempiä rikollisia on suunnaton määrä.

TOTUUS ON KAUHEA

Simon Wiesenthalin elämäkertakirja lienee ihmiskunnan raainta historiaa, ja siksi kirja on erittäin epämiellyttävää — suorastaan kuvottavaa — lukemista. Kuitenkin sitä ei voi jättää kesken. Tämän tyyppisessä kirjassa ei tarvinne kritikoida tyyliä, mutta Joseph Wechsberg on saanut siihen thrillerimäistä yhtenäistä juonta ja jännitystä. Suomennostyö on lähes kiitettävää, mutta kirjaan on jäänyt luvattoman paljon painovirheitä.

Paljon hyödyllisempää lienee tutkia kirjan syntymisen syitä. Simon Wiesenthalin tendenssejä ja psykologista sanomaa vastuun kollektiivisuudesta.

Kirjasta käy ilmi, että huolimatta ajan kulumisesta natsirikollisten kiinniottaminen on tehostunut sitä mukaa kuin Simon Wiesenthal on saavuttanut lisää kuuluisuutta pääkallokokardisten metsästäjänä. Monet kärsimysten uhrit ovat tietäneet entisten kiduttajiensa nimiä, mutta eivät ole olleet selvillä siitä, kuka heidän asiaansa ajaa. Epäilemättä kirjan arkkiviholisena on tehdä asia niin julkiseksi, että Uudessa Seelannissa, Etelä-Amerikassa tai Yhdysvalloissa heräävät nekin, joita sanomalehtien lyhyet pikku-uutiset eivät ole tavoittaneet.

Lukija saattaa helposti luulla, että Simon Wiesenthalin ainoana motiivina on kosto. Ehkä sekin on yhtenä voimanlähteenä, mutta sittenkin vaikuttaa siltä, kuin päämotiivina ja tendenssinä olisi levittää totuudenmukaista ja luotettavuudeltaan kiistämätöntä kuvaa ihmiskunnan suurimmasta rikoksesta, jotta nekin yksinkertaiset, jotka eivät vielä usko, tulisivat vakuutetuiksi siitä, että natsismin aika on jo ollut ja päättynyt ja ettei sitä ihmiskunnan oman edun vuoksi kannata enää herättää kuolleista. Saksan NPD-puolueen viimeaikaisista vaalivoitoista huolimatta natsismi elää vain valtalaisten keskuudessa voimakkaana Saksassa. Simon Wiesenthal siis tekee työtään nimenomaan mätäpaiseen sisällä.

Simon Wiesenthal pohti kirjassaan vastuun kollektiivisuutta. Hän ei pane syytä natsien massamurhista jokaisen saksalaisen ja itävaltalaisen — ei edes jokaisen SS-miehen tai gestapolaisen niskoille. Sekundäärisesti kylläkin, sillä ilman massojen kannatusta alunperin hyvin vähälukuiset kansallissosialistit eivät olisi päässeet valtaan. Saksalaiset ja itävaltalaiset elivät itse — hyväksyivät he sen tai eivät — terrorin alla ilman mahdollisuutta olla järjestyneessä oppositiossa. Simon Wiesenthal syyttää niitä varhaisnatseja, jotka loivat hirmuvallan edellytykset silloin kun liittyminen puolueeseen ei ollut "pakollista". Totuus puolueen päämääristä oli jokaisen ulottuvilla, sillä Hitlerin "Mein Kampf" on puoluetta vanhempi. Simon Wiesenthal syyttää lisäksi niitä, jotka syyllistyivät hirmutekoihin, sekä niitä, jotka nyt totuuden tultua esiin eivät ole tehneet parannusta. — Raimo Asplund.

Tuure Lehen sai apurahan Kuusinen-säätiöltä

Helsinki. — O. V. Kuusisen säätiön valtuuskunta päätti hiljattain antaa tunnustuksena suoritetusta arvokkaasta marxilaisesta tutkimustyöstä Tuure Lehenille tuhannen markan apurahan. Tuure Lehen, joka 1918 toimi kansanvaltuuskunnan sihteerinä, on viime aikoina syventynyt punakaartin historian tutkimiseen. Tutkimustulokset ilmestyvät lähiaikoina kirjana. Lehen käsittelee kirjassaan punakaartin syntymistä Suomessa, sen kehitystä ja osallistumista kansalaissotaan.

URHEILUPAKINAA

Suomen TULn kasvatin Eero Tapion loistava paini Euroopan mestaruuskilpailuissa Minskissä ja sijoittuminen hopealle, oli paukku joka kai antaa uskoa ja luottamusta suomalaisen painin tulevaisuuteen.

Muistammehan suomalaisen painin loistoajat ja sen olemisen maailman johtavana painimaana olympialaisissa aina Los Angelesin olympialaisiin asti, jolloin johto siirtyi ruotsalaisille. Nyt ei Ruotsillakaan ole paljon puhumista maailman painimarkkinoilla, sillä paini on vallannut alaa suuremmoisesti kaikissa maissa ja sitä harrastetaan monissa maissa kuten muutakin urheilua jopa sala-ammattilaisuuteen haiskahtavalla tavalla.

Paljon on paini muuttunut esim. Tukholman olympialaisten ajoilta, jolloin Suomi sai pisteitä enemmän kun kaikki muut maat yhteensä. Vielä oli loistava menestys Pariisin, Antverpenin ja Amsterdamin kisoissa vaan kuten jo tuli edellä sanottua, on kilpailu kovennut ja kaikkialla jo osataan painia.

Painin aika on myöskin muuttunut ratkaisevalla tavalla. Nythän painitaan 3x3 minuutia ja pakko partteripaini, jota ennen pidettiin itsestään liittyvänä, on nyt poissa. Nyt kun painiaika on näin lyhyt, tietää jokainen, että se aika on kovaa temmellystä ja päällekäymistä.

Painisäännöt myöskin ovat jatkuvan muutoksen alaisena. Kun katselee nykyistä painia niin menee ajatukset vängälläkin Tukholman olympialaisten maratoonipaineihin. Silloinhan m.m suomalainen Alpo Asikainen ja Virolainen Martin Klein joka edusti Venäjää, painivat ikimuistettavan 11 tuntia 40 minuuttia kestäneen kamppailun ulkona tavattomassa helteessä. Tuomarit keksivät vaikka minkälaisia keinoja saadakseen painin ratkaisuun. Suomalaiset paininjohtajat kysyivät Asikaiselta että "ethän vaan lopeta ennen aikojaan", johon Asikainen kuulemma vastasi:

"Painin vaikka jouluun asti, mutta en lopeta."

Sitten oli kuulemma vedetty liituviiva matolle ja joka pystyy lykkäämään toisen viivan yli voittaa.

Klein oli edelleen kertoman mukaan ollut onnekkaampi ja voitti. Virolaisen olisi pitänyt joutua ratkaisuotteluun kultamitalista C. Johanssonia vastaan, joka oli levännyt koko Asikaisen ja Kleinin painin ajan, ja lisäksi iho palanut auringonpoltteessa niin ettei voinut ajatellakaan jatkaa painia enempää kuin Asikainenkaan. Niin ruotsalainen sai helpolla kultaa ja muut mitalit tulivat ankaran työn jälkeen.

Samanlainen maratoonipaini käytiin suomalaisen mestaripainijan Ivar Böhlingin ja ruotsalaisen Ahlgrenin välillä ja kesti yli yhdeksän tuntia.

Böhling piti Ahlgrenia ensimmäisen tunnin aikana kovilla ja heitteli kuin kinnasta, jopa pari kertaa (kuten kerrotaan) heitti harteilleenkin mutta ruotsalaiset tuomarit eivät "nähneet". Viiden tunnin kuluttua tuli uudet tuomarit jotka eivät tienneet mitään mitä oli tapahtunut tämän viiden tunnin aikana eli eivät tahtoneet tietää mitään.

Tämän jälkeen Böhling tyytyi vaan pitämään hiljaista vauhtia ja väsyttämään toista. Tosin annettiin molemmille 5 minuutin aikana yrittää syliotetta ja 5 minuutin aikana sysätä toisiaan pois matolta. Vaikka Böhlingin nykyaikaisten sääntöjen mukaan olisi ratkaisevasti pitänyt voittaa alkupainin johdon perusteella, julistettiin paini ratkaisemattomaksi.

Mutta kummallisinta oli tässä painissa se, että kummallenkin annettiin hopeamitali. Miksi ei annettu kultamitalia molemmille kun kerran molemmat olivat yhtä hyviä ja muut poissa tästä laskusta?

Nykyään on puhuttu paljon siitä kuinka silloin painijat olivat parempia kuin nyt ja harjoittelivat ankarammin ja omasivat paremman kestävyyden kuin nykyhetken painijat.

Kun Suomen ensimmäisen olympialaisen kultamitalin tuoja Werner Weckman oli Helsingissä oliut katsomassa nykyhetken painijain harjoituksia, oli hän kuulemma kovasti ihmetellyt miten pehmoinen harjoitus tämän päivän suomalaisilla painijoilla on. On kuitenkin niin, että jokainen urheilija muistaan vaan sen ajan kun hän oli kunnossa ja taitaa kai helposti unohtaa mitä aika vaatii nyt.

Sudburylainen Jokisen August oli siellä Tukholman kisoissa 1912, ja hän kai muistaa ruotsalaisten "kotkotukset" näissä kisoissa, ja muistaa varmaan Asikaisen ja Virolaisen Kleinin maratoonipainin ja samoin Böhlingin ja ruotsalaisen Ahlgrenin maratoonipainin. Olisi hauskaa kuulla paikan päällä olleen miehen suusta näistä mielenkiintoisista legendaarisista tapahtumista.

Olemme kuitenkin sitä mieltä, että kun Eero Tapio voittaa euroopan mestaruuskilpailuissa hopeaa eikä häviä kenellekään ja painii kultamitalimiehen Neuvostoliiton Sapunovin kanssa tasapainin olisi varmasti ollut kova poika myöskin Tukholman kisoissa ja tietää painista varmasti kaiken hyvän ja pettämättömän kunnon kanssa. — Tekonimus.

ONNITTELUMME
Canadan 100-vuotisjuhlanumeroon!

1867 · 1967 CENTENNIAL OF CANADIAN CONFEDERATION

VAPAUS ilmestyy erikoisena Canadan 100-vuotisjuhlanumerona kesäkuun 22 pnä. Se antaa tilaisuuden kaikille kansalaisillemme lausua onnittelunsa ja tervehdyksensä maanmiehillemme ja muille canadalaisille, jotka ovat osallistuneet Canadan rakentamiseen.

Valitkaa onnittelunne allaolevista malleista liittämällä nimenne ja osoitteenne ja postittakaa lehtemme konttoriin!

TERVEHDIMME ja ONNITTELEMME uuden kotimaamme — Canadan rakentajia 100-vuotisjuhlavuoden johdosta!

(Nimi)

(Osoite)

(Hinta $3.00)

ONNITTELUMME Canadan 100-vuotisjuhlavuoden johdosta!

(Nimi)

(Osoite)

(Hinta $2.00)

Vapaus Publishing Company Limited
P. O. Box 69 Sudbury, Ont.

KIRJALLISHISTORIALLINEN TUTKIMUS TULENKANTAJISTA

Kerttu Saarenheimo:

TULENKANTAJAT

Tohtori Kerttu Saarenheimon teos on ensimmäinen yhteinen kirjallishistoriallinen tutkimus tulenkantajista. Esityksen runkona on

303 SIVUA — HINTA SID. $5.95

Ryhmän vaiheita ja kirjallisia teemoja 1920-luvulla
Runsas kuvitus

ryhmän kehityksen kolmivaihejaottelu, jonka professori Lauri Viljanen hahmotteli luonnehtiessaan kirjallisuutemme 1920-lukua Yleisradiossa järjestetyssä keskustelusarjassa. Ensin on Nuoren Voiman kausi, sitten suuren hurmion kausi ja lopuksi päädyttiin etsimään nykyaikaa. Näissä puitteissa kirjoittaja — Valtion humanistisen toimikunnan tutkija ja Turun Yliopiston dosentti — tarkastelee 20-luvun lyyristen aiheiden värikästä kaleidoskooppia, jossa heijastuu milloin kauhukuvitelmia ja lahoavien lehtien tuoksua, milloin raivoisaa elämännälkää, eksotiikkaa, satua tai koneromantiikkaa.

Iloisen 20-luvun kirjavia virikkeitä tutkiessaan tri Saarenheimo laajentaa samalla näkökulmaa kirjoista kirjailijoihin, heidän taustaansa ja harrastuksiinsa, ystävyyssuhteisiin ja hilpeään seurusteluun. Painamattomat lähteet, ennen kaikkea ryhmän jäsenten välinen kirjeenvaihto ja haastattelut ovat tuoneet esiin runsaasti ennen tuntematonta materiaalia. Keskeisiä hahmoja ovat Onni Halla, Yrjö Jylhä, Uuno Kallas, Arvi Kivimaa, P. Mustapää, Olavi Paavolainen, Ilmari Pimiä, Elina Vaara, Erkki ja Katri Vala, Mika Waltari ja Lauri Viljanen. Heidän lisäkseen tapaamme ryhmään väljemmin liittyneitä, kirjailijoita, taiteilijoita ja kriitikoita.

Tilatkaa osoitteella:

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONTARIO

Tehkää Suomi-matkanne

Baltic Steamship Lines

uudella matkustajalaivalla

'Alexandr Pushkin'

Montrealista Helsinkiin ilman mitään vaihtoja

Kulkuvuorot Montrealista:
HEINÄKUUN 4
ELOKUUN 18
SYYSKUUN 19
LOKAKUUN 23

Kulkuvuorot Helsingistä:
KESÄKUUN 17
ELOKUUN 1
SYYSKUUN 4
LOKAKUUN 8

Kaikilla matkoilla laiva poikkeaa Helsingissä. Siis matkalla ei ole mitään vaihtoja, vaan samassa laivassa matkan päämäärään asti.

Halvin turistiluokan kesäkauden lipun hinta Montrealista Helsinkiin U.S. $312.00.

Tehkää paikkatilauksenne heti osoitteella:

VAPAUS TRAVEL AGENCY
P.O. Box 69 Sudbury, Ont.

Toronton Tribune komitea kutsuu Teitä juhlimaan menestyksellisesti päättynyttä 1967 kampanjaa ja toivottamaan

Gladys ja John Boyd'ille
HAUSKAA MATKAA
Smorgasbord illallisessa ja tansseissa

Lauantaina, kesäkuun 10 pnä — klo 6.30 illalla

Ukrainalaisten kämpällä — Palermossa
(Maantie 5 pohjoispuolella, 2 mailia Trafalgarista länteen)

Sisäänpääsy $2.50

Lippuja saatavana: Canadian Tribune, 924 King St. West, Bookworld, 72 Gerrard St. W., Bethune Centre, 24 Cecil St.

(3-6)

UUSIA MENESTYSROMAANEJA

CATHERINE GAVIN:
VERENPUNAINEN KUU
319 SIVUA — HINTA SID. $4.40

Italian vapaustaistelun värikkäät ajat ovat "Linnoituksen" tekijän uuden romaanin aiheena. Tapahtumat siirtyvät Kalifornian kultakentiltä pieneen ranskalaiseen kylpyläkaupunkiin, Tulleries'n sihisevien kaasulamppujen kajosta joutilaana uinuvalle Rivieralle. Kokoavana voimana on sorretun kansan pyrkimys vapauteen, Italian risorgimento — lyösnousemus. Tosiasioihin perustuva tieto muodostaa luotettavan taustan, jolle rohkea mielikuvitus hahmottaa omalaatuisen kiehtovan aikakauden.

ANNIKKI SANKARI:
SYYSKUUSSA
290 SIVUA — HINTA SID. $4.50

Annikki Sankarin romaanissa seurataan yhden illan, yön ja päivän tapahtumia. Vuorotellen äitiä ja tytärtä. Eevan tyhjään lauantaihin purkautuu kokonainen kokemuksien sarja. Hän tapaa miehen, josta on jo luullut luopuneensa. Hän antaa periksi ystävättärensä houkutuksille ja lähtee ravintolaan. Lujat päätökset murenevat toinen toisensa jälkeen, ilta ja yö jatkuvat pitkään. Aamutunneilla alkaa toisenlainen kierros. Tyttöä etsimässä. Ullamaijan koulutovereiden kotien ovilla hänelle vain puistellaan päätä. Tyttöä ei ole näkynyt.

MARIA ROLNIKAITE:
EN VOI VAIETA
232 SIVUA — HINTA SID. $4.25

Me olemme lukeneet Anne Frankista emmekä voi unohtaa häntä. Tässä on toinen hänen kaltaisensa, hänen ikäisensä tyttö, joka kotikaupungissaan Vilnassa kertoi päiväkirjalleen nuoren elämänsä iloisista tapahtumista. Sitten hän koki kauhun: hirveät uutiset, sodan, eron vanhemmista, elämän ghetossa, umpeen muurattujen katujen sokkeleissa. Maria ei luopunut muistiinpanoistaan. Pienille paperilapuille hän teki tunnontarkkoja merkintöjä. Keskitysleirillä hän jatkoi kirjoittamista — sementtisäkkien riekaleisiin. Kun paperi loppui, hän opetteli asiat ulkoa, painoi ne verikirjaimin mieleensä. Muistamisen halu auttoi häntä kestämään.

"Jälleen yksi niitä kirjoja, joihin soisin jokaisen ihmisen tutustuva, joita soisi luettavan, ajateltavan. Ei pidä unohtaa — olemme edelleen vastuussa." — Ilmari Jäppinen, Jyväskylän Ylioppilaslehti.

DAPHNE DU MAURIER:
HAUKAN LENTO
315 SIVUA — HINTA SID. $4.40

Aurinkolaseja, huiveja, matkapostikortteja. Roomalaisen hotellin aula kiehuu amerikkalaisista ja englantilaisista turisteista. Kiihtyneiden naisten ahdistama opas on tukehtumaisillaan. Tunnelma on katossa, sillä edessä on lupaava ilta, "Rome by Night". Mutta lähtöhetkellä kaksi puuttuu.

Näiden kahden Via Venetolla harhailevan opettajattaren tähden opas, Armino Fabbio tekee harkitsemattoman eleen. Naisten hurskas päivittely saa hänet työntämään suhteettoman määrän liiroja kerjäläisen kouraan. Yöllä samainen vanhus murhataan. Tämä sinetöi Arminon tulevan kohtalon, hän joutuu jännittävien, mystillisten tapahtumien verkkoon. Vahva kirja — Rebekan veroinen.

NIKOLAI LESKOV:
VALITUT KERTOMUKSET
401 SIVUA — HINTA. SID. $3.60

Nikolai Leskov on venäläisen kirjallisuuden yksinäinen susi, jonka tuotanto aikalaiskriitikot kaltoin kohtelivat. Ensimmäisissä kertomuksissaan ja romaaneissaan, hän taisteli maaorjuutta vastaan ja arvosteli vallankumouksellisen sivistyneistön nihilistisiä aatteita. 1870-luvulla hän kirjoitti tuotantonsa ansiokkaimman osan, joka kuvailee maalismiljöötä, papistoa ja lahkolaisia. Tältä kaudelta ovat peräisin useimmat kertomukset Juhani Konkan toimittamassa teoksessa.

Kertomuksissa levittäytyy eteemme yhdeksännentoista vuosisadan tsaarivaltakunta. Kertomusten realismiin ja satiiriin yhdistyy usein annos tyypillisesti slaavilaista sadunomaisuutta. Mestarillisesti toteutettu juoniaines ja loistava sanallinen ilmaisu tekevät niistä nautittavia kokonaisuuksia.

Tilatkaa osoitteella:

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONTARIO

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

MYYTÄVÄNÄ

HYVÄ 320 EEKKERIN FARMI myytävänä. Hyvät vilja-, heinä- ja kasvimaat, kaksi mailia kaupungista, valtatien varrella. Hyvät tiet ympäri vuoden. Hyvä 10 huonetta käsittävä asuinrakennus, jossa on kaikki etuisuudet kuuma- ja kylmävesi ja hyvät lämmityslaitteet. Uusi iso navetta, tilaa 22 lehmälle ja vesi sisällä. Autotalli, halkovaja ym. ulkorakennuksia. Mainio paikka maito- ja lihakarjalle. Hyvät laidunmaat ja hyvät aidat kautta maan. Hyvä koulubussipalvelu. Myydään aviopuolisoni tapaturmakuoleman takia. Lisätietoja hinnasta ym. kauppaa koskevista kysymyksistä saa tiedustelemalla seuraavalla osoitteella:

MRS. HELMI NELSON
BOX 791, HAILEYBURY, ONT.
PUHELIN 672-3883

MYYTÄVÄNÄ

POISMUUTON TAKIA MYYDÄÄN kaksi asuinrakennusta, ½ eekkeriä maata ja tarpeelliset ulkorakennukset. Lähemmin saa tietoja paikan päällä tai kirjoittamalla osoitteella: Walter Kangas, Nairn Centre, Ont. (3-6-8)

HYVÄ KIUAS-SAUNA TYÖN PUISTOSSA
Auki keskiv., lauant. ja sunnunt. kello 1 ip.—11 illalla
1742 PARIS ST. SUDBURY

FRANK R. BLOCK, R.O.
OPTOMETRISTI
Puh. konttori 674-4914
kotiin 673-0705
65 ELM STREET EAST
SUDBURY, ONT.
VASTAANOTTO ESPANOLASSA
Keskiv. iltap. ja torst. aamup.

Delongchamp CARTAGE CO. LTD.
20 Lorne St. Puh. 675-5611
LYHYEN JA PITKÄN MATKAN RAHTIAJOA . . . TALOUSTARPEITA PAKATAAN — MUUTETAAN — SÄILYTETÄÄN — LÄHETETÄÄN
NYKYAIKAINEN VARASTOHUONE

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

Alerts-Visan kokous Finnish haalilla torstaina, kesäkuun 8 päivänä, kello 8 illalla. Kaikki mukaan, please.

Melody-orkesterin harjoitukset Finnish haalilla maanantaisin kello 7.30 illalla.

Sävel-kuoron harjoitukset Finnish haalilla keskiviikkoisin kello 7.30 illalla.

Seurapelitilaisuus keskiviikkona 7 illalla

Beaver Lake, Ont. — Kuten jo lehdistämme suuri yleisö on saattanut havaitakin, järjestää Jehu haalille hauskan seurapelitilaisuuden keskiviikkoiltana kuluvan kuun 7 päivänä alkaen kello 8 illalla. Mennäänpä suurella joukolla tähän tilaisuuteen tukemaan samalla urheilijatyttöjen ja -poikien rientoja. Kahvia tarjoillaan. Siellä tavataan.

— N.

— Marokkolainen kuorma-autotehdas Berliet-Maroc on suostunut toimittamaan Kiinalle tänä vuonna 600,000 dollarin arvosta kuorma-autoja ja varaosia, kerrottiin luotettavalta taholta.

KAUNIITA KUKKIA KUKKAKIMPPUJA KUKKALAITTEITA
Poiketkaa hakemassa kukkakalenterinne
LOUGHEED FLOWER SERVICE
Puhelin 673-9595
22 Durham St. N.
60 Eyre St., Sprucen kulmassa
SUDBURY

Monipuolinen valikoima
Taimeja ja puutarhatarpeita
"Lombardy" haapoja 5—6 jalan $1 kpl.; "Climatis" köynnöksiä, monivuotisia ja vuotuisia kukkien taimeja 65c kori; kasvisten taimeja 65c kori; puita, pensaita, aitapensaita, hedelmäpuita, No. 1 ruusupensaita, istutussipuleja 39c lb.
Hyvää multaa 60c busheli; vanhaa lanta $1 busheli; "Golden Vigoro" apulantaa, kalkkia, suosammalia, luujauhoa.
Poiketkaa katsomassa ja valitsemassa monipuolisesta valikoimastamme.
BEAUMONT'S GARDEN CENTRE
Puh. 675-6381
146 Nepahwin Ave. Sudbury
T.L.—17

KIRJANPITÄJÄ HALUTAAN
Vapaus-kustannusyhtiön palvelukseen halutaan ammattitaitoinen kirjanpitäjä, joko mies tai nainen, joka hallitsee englanninja suomenkielen. Viisipäiväinen 37½ tunnin työviikko, kahden viikon palkallinen loma yhden vuoden palveluksen jälkeen. Liikkeessä on voimassa ryhmä sairaus- ja tapaturmavakuutus, josta liike maksaa puolet kuluista. Union alainen työpaikka. Nykyinen palkka $89.30 viikossa.
Hakemukset suosituksineen lähetettävä kesäkuun 10 päivään mennessä allaolevalla osoitteella ja toimi on otettava vastaan heti.
Vapaus Publishing Company Ltd.
100 ELM ST., WEST tai P. O. BOX 69, SUDBURY, ONTARIO

Jackson & Barnard
HAUTAUSTOIMISTO
Palvellut Sudburyn yhdyskuntaa yli neljäkymmentä vuotta edistyneellä tavalla, jonka vuoksi voimme tarjota hienoimmat mukavuudet: kappelin, joka on kuin kirkko, urkurin ja kykenevän henkilökunnan ilman lisämaksua.
VAPAATA PARKKEERAUSTILAA TONTILLAMME
233 Larch St. Sudbury

TALON MYYNTI-, OSTO- JA VAKUUTUSASIOISSA käyttäkää:
LAINE AGENCIES
VAKUUTUS- JA KIINTEISTÖTOIMISTO
Canadan suurin suomalainen kiinteistöjen välittäjä
PENTTI PENTTILA Kotiin 675-2941
OLIVER R. LAINE Kotiin 674-4167
Konttori 675-6427
125 DURHAM ST. S. SUDBURY, ONTARIO

Falconbridgen työläiset äänestivät taas

Falconbridgen 1,587 työläistä osallistui keskiviikkona Mine-Mill union osasto 598 johtokunnan järjestämään äänestyksen siitä, kannattavatko he Mine-Millin ja teräsunion yhtymispäätöstä. Näistä äänestykseen osallistuneista antoi 834 kielteisen äänensä asiasta ja 484 yhtymisen puolesta, mutta noin tuhat työläistä pidättyi kokonaan äänestykseen osallistumisesta.

Samalla kertaa jäsenet valitsivat edustajansa Winnipegissä kesäkuun 29 pnä pidettävään Mine-Millin ylimääräiseen edustajakokoukseen, missä keskustellaan tästä yhtymissopimuksesta ja päätetään, jos kokous sen hyväksyy, että järjestetään kansallinen yleisäänestys Mine-Millin jäsenten keskuudessa tästä yhtymispäätöksestä.

Osasto 598 johtokunnan keskuudessa on huhtikuun 29 pnä Torontossa allekirjoitetusta yhdistämispäätöksestä kahdenlaista mielialaa. Osaston presidentti Robin McArthur kumppaneineen kannattaa nyt allekirjoitettua yhdistymispäätöstä, mutta kaksi kolmannesta johtokunnan jäsenistä vastustaa teräsunioon yhtymistä.

Lakko jatkuu edelleen

Työt Sudburyn kaivosalueiden rakennustyömailla ovat yhä pysähdyksissä rautatyöläisten lakon vuoksi, joka alkoi tiistaina, puolenpäivän aikaan kuten aikaisemmin olemme kertoneet. Miehet kuuluvat International Association of Bridge, Structural & Ornamental Ironworkers unioon, ja on lakossa noin 500 miestä, joista suurimman osan työehtosopimus työnantajainsa kanssa menee umpeen toukokuun 1 pnä, mutta Jim Rudack, Fraser-Brace Co johtaja sanoi, että hänen yhtiönsä kanssa ei ole mitään sopimuksen päättymispäivää.

"Piketeeraus tulee jatkumaan perjantaihin saakka", sanoi Jim Tye, union edustaja. "Tämän jälkeen toisten ammattien työläiset voivat jatkaa töitään, mutta me olemme yhä lakossa."

Mr. Tye ja toiset alueen union virkailijat olivat poissa kaupungista eilen. Neuvottelujen määräpäivästä ei ole sovittu.

Adenin satama on lamassa

Aden. — Adenin satama, joka on maailman vilkkaimpia laivojen polttoaincen täydennyspaikkoja, lamautui tiistaina työselkkauksen johdosta. Satamassa on ollut työssä noin 5,000 arabia.

Satamatyöläiset aloittivat maanantaina "viivyttelykampanjan", ja eurooppalaiset työnantajat ilmoittivat puolestaan sulkevansa sataman kokonaan tiistaina, ellei kampanja lopu. Satama on Adenin suurin tulolähde, ja siellä käy päivittäin yksinomaan viitisentoista alusta hakemassa polttoaineen täydennystä. Selkkaus sai alkunsa työnantajan hylättyä työntekijöiden palkkavaatimukset.

Insinööri John Matthews tuomittiin Perthissä Australiassa sakkoihin, joiden suuruus on Suomen rahassa 36 markkaa, koska hän oli kiivennyt aidan yli naapurin tontille ja vääntänyt niskat nurin kukolta joka aloitti kiekumisen joka aamu kello kolme. "Se kannatti satakertaisesti, kun kerran saan nukkua", sanoi Matthews.

KAUNEIMMAT KUKAT
edesmenneen elämäntoverini
John Mildenin
muistolle
Kuoli kesäkuun 3 päivänä 1956.
LAINA MILDEN
Pioneer Manor Sudbury, Ont.

KAUNEIMMAT KUKAT
edesmenneen runoilijan
Aku Päiviön
ja
näytelmien ohjaajan
Hannes Vuoren
muistolle
Heidän työtään ja muistoaan kunnioittaen,
IMPI POUTANEN
Sarnia Ontario

Putkitus- ja lämmitys-
EXPERTIT
• ÖLJYPOLTTIMOITA •
Kustannusarviot vapaasti!
Morrison Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
PUHELIN 674-0797
184 Elgin St. S., Sudbury

"Suuri Ed". Ihmiset matkivat häntä hänen omassa ohjelmassaan "The Ed Sullivan Show":ssa — joka nähdään sunnuntai-iltaisin CBCn televisiossa — mutta Ed ei siitä välitä. Päinvastoin se vaan häntä kannustaa. Aikaisemmin sanomalehtimiehenä työskennellyt Ed tuo esitykset suunnilleen miljoonalle hänen ohjelmansa seuraajalle miellyttävästi ilman teatterimaisuutta tai samankaltaisuutta, joten joka sunnuntai-ilta odotetaan Edin ohjelmassa nähtävien silmiinpistävien yöklubien ja Broadwayn esiintyjien näytöksiä — mukaanlukien tavalliset matkijat.

Lehtovaaran perhe Sampo haalilla ja Suomi Rannalla

Kuten toisessa paikkaa lehteämme tänään julkaistavasta ilmoituksesta näkyy, Canadassa nyt vierailemassa oleva helsinkiläinen Lehtovaaran perheorkesteri tulee tänne Sudburyynkin esiintyen Sampo haalilla, Antwerp avenuella, perjantaina, kesäkuun 9 päivänä, ja Suomi Rannan haalilla, Long Lakella lauantaina, kesäkuun 10 päivänä. Molemmat tilaisuudet alkavat kello 8 illalla.

Lehtovaaran laulavaan ja soittavaan perheeseen on totuttu yhdistämään jatkuvasti jotakin uutta ja erikoista. Niinpä nytkin.

Pari vuotta sitten teki Armas Lehtovaaran perheorkesteri ensimmäisenä suomalaisena viihde- ja tanssiorkesterina kolmen kuukauden esiintymiskiertueen Yhdysvaltoihin, Canadaan ja Meksikoon. Yhdysvalloissa oli 50 omaa konserttia ja lisäksi lukuisia muita esiintymisiä eri tilaisuuksissa kuten New Yorkin maailmannäyttelyssä ja TV-ohjelmissa.

Armas Lehtovaaran 7 henkisellä orkesterilla on peräti neljä laulusolistia: Arti, Mirjam Lehtovaara, Taira, Jari ja Reijo. Talvella asevelvollisuuttaan suorittamasta vapautunut Reijo Lehtovaara on kevättalvella toiminut violistina Oulun Kaupunginorkesterissa, ja viulua soittaa laulamisen ohella myös Taira Lehtovaara, mutta sen lisäksi hänen soittimensa ovat rummut. Reijoa vanhempi veli Jyrki Lehtovaara soittaa pianoa, harmonikkaa, saksofonia ja klarinettia. Armas Lehtovaara itse on patteristi mutta joutuu soittopelejä ahkeraan vaihdeltaessa nykyään usein tyytymään basso-soittajan osaan. Orkesterin soittimienkin lukumäärä on ennätyksellinen ja nousee pariinkymmeneen. Ei ole ihmekään, että kuuntelijoita riittää aina Canadaa myöten.

Ranskan ydinkoe

Pariisi. — Lentokoneita ja aluksia on kehotettu pysyttelemään 160 km:n etäisyydellä Ranskan Polynesiaan kuuluvalla Mururoan saarella olevasta ydinkoekeskuksesta kesäkuun 1 päivän vastaisesta keskiyöstä lähtien.

Varoitus, joka julkaistiin Ranskan polynesian pääkaupungissa Papeetassa maanantaina, antaa aiheen olettaa, että Ranska aloittaa uuden ydinkoesarjansa aivan lähipäivinä.

Sotilaspiireistä Papeetassa vihjaistiin, että tänä vuonna toimeenpantavat ydinräjäytykset tulevat olemaan voimakkuudeltaan viimevuotisia heikompia.

Maailman turuilta

HÄÄT PUTKASSA

Amerikkalainen sementtitehtaan työläinen George Buss hyppäsi häittensä aattojuhlassa niin rajusti, että hänet pidätettiin häiritsevän käyttäytymisen takia.

Hän ei pystynyt saamaan kokoon 300 dollarin takuusummaa, jota vastaan hän olisi päässyt putkasta häihinsä. Mutta neuvosmies Thomas Miller toi hänen morsiamensa putkaan ja vihki heidät siellä.

Todistajina olivat ne kaksi poliisia, jotka pidättivät Bussin. Kapteeni William McCafferty, joka toimi sulhasmiehenä, antoi häälahjankin: vapautti Bussin syytteistä.

YÖ PÄIVÄKSI LONTOON ELÄINTARHASSA

Kuningatar Elizabeth avasi toukokuun 16 pnä Lontoon eläinarhan uuden imettäväisten talon, missä erityisvalaistus muuttaa yön päiväksi ja päinvastoin. Koska puolet talon 230 pienestä imettäväisestä on yöliikkujia, on pohjakerrokseen pystytetty "kuunvaloinen maailma". Valoja himmennetään päivällä niin että kävijät voivat nähdä eläimet valveilla ja puuhailemassa. Heidän lähdettyään ne kirkastetaan jotta elimet voisivat nukkua.

ARMAS LEHTOVAARAN PERHEORKESTERIN
KONSERTTI
Kuuluisa Lehtovaaran perheorkesteri pitää konsertin seuraavissa paikoissa:
SAMPO-HAALILLA, 468 Antwerp Ave., Sudbury, Ont.
Perjantaina, kesäkuun 9 päivänä kello 8 illalla
SUOMIRANTA, LONG LAKELLA
Lauantaina, kesäkuun 10 päivänä kello 8 illalla
Oviliput $1.50 — koululaiset 50c
Tulkaa viettämään hauska ilta—hyvän musiikin merkeissä.
TANSSIA LOPUKSI

KEITTOKIRJA JOKA INNOSTAA NOPEAAN JA HERKULLISEEN RUOANLAITTOON
HYVÄÄ RUOKAA
Koko: 7¾" x 10½", käsittäen 534 sivua
351 valokuvaa — 16 herkullista värikuvataulua
HINTA SID. $13.50
HYVÄÄ RUOKAA on perustava opas nykykodin keittiöön. Sen resepteihin sisältyy arkiruokia ja juhlaruokia, kansallisia ruokalajeja ja vieraiden maiden erikoisuuksia, ravitsevia kodin ruokia, nopeita pikkuherkkuja illanistujaisiin, dieettiruokia — sekä taloudellisia ruokia laihan kukkaron päiviksi.
HYVÄÄ RUOKAA on oikotie taitavaan ruoanlaittoon. Sen joka reseptissä opetetaan kädestä pitäen eräitä ruoanlaiton 'peruskikkoja'. Lihan, kalan sekä muiden ruoka-aineiden valinnassa ja käsittelyssä annetaan tehokas pikakurssi.
Se on oikea opas keittiöönne koko elämänne ajaksi!
TILATKAA OSOITTEELLA:
VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONT.

KODIN PIIRISTÄ

TOIMITTANUT EEVA

Ruusu – kaunein kaikista

Ruusu on kaikkien kauniiden kukkien joukossa ollut vuosituhansien ajan eniten ihailtu ja ylistetty, jaloin ja arvokkain. Tarinat kertovat ensimmäisen ruusun syntyneen jo Aatamin ja Eevan aikoihin paratiisissa ja "kukkien kuningattaren" arvonimensäkin se on saanut n. 2500 vuotta sitten erään kreikkalaisen runoilijan ylistäessä sitä tällä nimellä. Meidän päivinämme ruusulla on yhä arvokas asemansa, jota mitkään kilpailijat eivät ole pystyneet voittamaan.

Ruusun tieteellinen nimi "Rosa" on johdettu kreikkalaisen lemmenjumalan Eroksen nimestä. Tästäkö sitten johtuu, että ruusua on aina pidetty rakkauden vertauskuvana ja vielä nytkin kukkaskielen sanakirjan mukaan punainen ruusu merkitsee: rakastan sinua. Rakastuneet eivät kuitenkaan ole ainoat ruusujen käyttäjät, sillä yhtä hyvin ruusukimpun voi lähettää tuttavalleen pelkkänä ystävällisenä tervehdyksenä.

RUUSUT KOTIPUUTARHASSA

Tuskinpa on toista jaloruusun vertaista kotipihojen koristekasvienkaan joukossa. Se avaa ihastuttavat kukkansa jo kohta juhannuksen jälkeen ja kukkii lakkaamatta syysmyöhään. Millään muulla kasvilla ei ole niin pitkää kukintakautta. Ja valikoimaa riittää! — Tällä hetkellä kerrotaan maailmassa olevan n. 3500 ruusulajiketta. Alinomaa tulee markkinoille uusia nimiä, joita kehutaan entistä upeammiksi ja paremmiksi. Monen lajikkeen nimi on peräisin Suomestakin, esim. on olemassa ruusulajike nimeltään "Sibelius", toinen, jonka nimi on "Porkkala" ja eräs uusimmista "Frau Liisa Mainiemi".

RUUSUT OVAT VAATIVIA

Ehdoton edellytys ruusujen menestymiselle on hyvä kasvupaikka. Sen tulee olla suojaisa, mutta silti aurinkoinen, sillä vain päivänpaisteessa ruusut kukkivat runsaasti. Parasta kasvumultaa on savipitoinen, runsaasti ravinteita sisältävä multa. Koska ruusut ovat hyvin pitkäjuurisia kasveja, täytyy niiden kasvupaikalla olla syvälti ruokamultaa. Jos maan laatu on helposti vettä läpäisevää hiekkaa, juntataan ruusuryhmän pohjalle kerros savea, joka estää hyvän mullan ja ravinnon valumasta veden mukana hiekkaan. Sitten kuoppa täytetään hyvällä mullalla.

RUUSUJEN ISTUTUS

Jokaiselle taimelle tehdään niin laaja ja syvä istutuskuoppa, että taimet mahtuvat sinne taivuttamatta. Mutkalle tai kasaan taipuneet juuret alkavat näet helposti kasvattaa silmuistaan villiversoja. Erityisen tärkeätä on huolehtia, että istutetaan tarpeeksi syvälle. Haarautumiskohdassa oleva jalostuspaikka pitää jäädä n. 4 tuumaa mullan alle, jotta se paremmin säilyisi talvella paleltumatta. Taimet istutetaan n. jalan päähän toisistaan. Istutuksen jälkeisinä päivinä silmut ovat hyvin herkkiä kuivumaan tuulessa ja auringossa, siksi taimia pitää suihkuttaa useita kertoja päivässä tai varjostaa niitä kuusenhavuilla, säkkikankaalla tms.

TAIMIEN LEIKKAUS

Istutuksen yhteydessä, joko ennen tai heti jälkeen ryhmäruusut leikataan ensimmäisen kerran ja myöhemmin leikkaus on uusittava vuosittain joka kevät, sillä ruusut eivät pysy muuten kauniina. Heikot ja huonot versot poistetaan kokonaan.

Kevät on ruusuille pahinta aikaa. Lämmin aurinko herättää silmut eloon, mutta juuret ovat vielä jäässä, eivätkä pysty toimittamaan vettä ja ravinteita. Seurauksena onkin silmujen kuivuminen. Mutta kun peitteiden annetaan olla tarpeeksi pitkälle kevääseen varjostamassa, silloin silmut eivät herää liian aikaisin.

ISTUTETAANKO RUUSURYHMÄÄN MUITA KASVEJA

Ruusut kehittyvät keväällä verraten hitaasti. Vasta juhannuksen jälkeen niiden lehdistöt ovat kasvaneet niin paljon, että ne peittävät kunnollisesti maan. Koko kevään ja alkukesän aurinko saa vapaasti paahtaa multaan ja kuivattaa sitä sekä samalla tappaa ravinteita valmistavaa pieneliöstöä. Tämä voidaan välttää istuttamalla jotain matalaa, maata varjostavaa kasvia ruusuryhmään. Tarkoitukseen sopivat esim. aikaisin keväällä kukkivat sipulikukat, kuten krookukset eli kevätsahramit, narsissit ja aikaiset tulppaanit. Nämä kukat nousevat maasta jo aikaisin ja ruusuntaimien väleihin istutettuna peittävät maata pahimmilta auringonsäteiltä. Ne myös kukkivat ennen ruusujen puhkeamista, joten ei ole pelkoa värien riitasoinnuista. Keskikesän aikaan sipulikukkien lehdistötkin ovat kuihtuneet ja ruusut saavat vapaasti kaiken tilan.

Vihannesten avulla terveyttä

Yhtä hartaasti kuin on odotettu aurinkoisia kevätsäitä on odotettu myös kevään vihanneksia, joita tällä hetkellä on jo melko runsaasti markkinoilla. Vihanneksista saamme luonnon vitamiineja ja kivennäisaineita ja ne edistävät myös ruoansulatusta ja yleiskuntoa. Vieläpä ne kehittävät heleän ihon, käytetäänhän kurkkua joskus myös ihon hoitoon.

VIHANNEKSET TUOREINA KÄYTTÖÖN

Voimme hankkia vaikkapa viikon tarpeen yhdellä ostoskäynnillä, jos käsittelemme ja säilytämme ne ne oikein. Sekä maustevihannekset että lehtisalaatti säilyvät tuon ajan aivan tuoreen veroisina jääkaapissa, jos ne heti kaupasta tuotua pannaan noin viideksi minuutiksi jääkylmään kylpyyn, minkä jälkeen vesi ravistellaan niistä tarkoin pois ja ne pannaan muovipussiin, jossa on muutama ilmareikä. Tällaisesta käteisvarastosta on helppo ottaa vihreyttä keittojen, muhennosten ja kastikkeiden mausteeksi ja voileivälle.

RETIISITKIN PITÄVÄT KYLMÄSTÄ KYLVYSTÄ

Retiisit maistuvat sellaisenaan, sopivat juustotarjottimelle ja juustovoileivälle sekä makunsa, että koristeellisuutensa puolesta. Ne piristävät lehtisalaattia, jonka joukkoon ne lisätään viipaleiksi leikattuina. Kastikkeeksi soveltuu tällöin hyvin sitruunamehulla tai sokerilla hapanimeläksi maustettu piimä tai jukurtti.

LEHTISALAATTI ON NYT MUREAA

Lehtisalaatista ei koskaan pitäisi poistaa niiden mureata tyviosaa, sillä sehän on nuoressa salaatissa kaikkein mehevintä. Tähän aikaan ei lehtisalaattia välttämättä kaipaa vielä mitään maukkaita kastikkeita, mutta sen sijaan siihen voidaan yhdistää runsaastikin erilaisia hedelmiä. Kostukkeeksi riittää esim. appelsiinin mehu, sokerilla maustettu sitruunamehu tai mieto öljykastike.

TUORETTA KURKKUA

Mikä maistuukaan paremmalta näin kesän alkuun kuin pala raikasta kurkkua sellaisenaan, vain hiukan suolaa ripoteltuna päälle. Entisajan ehkä yleisin kurkun käyttömuoto ja vielä nykyaikaankin soveltuva on seuraava: Kurkku viipaloidaan, mausteeksi hivenen suolaa ja sokeria. Viipaleet hakataan kahden lautasen välissä ja kaadetaan mehuinen kulhoon. Pinnalle hienonnetaan tilliä ja liemeksi mieto etikkavesi.

* * *

Pieniä neuvoja

LAATIKOT

Työläästi liikkuvat ja kiinni juuttuvat laatikot ovat harmillisia. Rasvapitoisten aineiden hierominen liukupintoihin auttaa. Hyvä keino on myös laatikon sivujen hierominen talkilla tai liidulla.

*

PULLOT

Hajun saa poistetuksi pulloista täyttämällä ne kuumalla vedellä, johon on sekoitettu sinappijauhetta.

*

KUORITUT OMENAT

Tarvitessanne ruoanlaittoon kuorittuja omenia (tai tomaatteja), voitte menetellä seuraavasti. Kastakaa omenat muutamaksi silmänräpäykseksi kiehuvaan veteen. Sen jälkeen kuori helposti irtoaa ohuena kalvona.

*

New Yorkin uuden Metropolitanoopperan hallit ja käytävät on päällystetty kauniisti kuvioidulla punaisella Woolmark-villamatolla ja villaverhoilua on käytetty osittain seiniinkin. Viisi vuotta sitten New Yorkin rakennettuun Philharmonic Halliin asennetut villamatot ovat vielä miljoonan konsertissa kävijän jäljiltä aivan uuden nuköiset.

*

Liikenneturvallisuuden lisäämiseksi alkavat Hannoverin alakoululaiset käyttää kirkkaankeltaisia villamyssyjä ja kaulahuiveja teillä liikkuessaan.